

2009 vasario 12

ISSN 1392-6098

Nr. 3 / 315

Lietuvos
Katalikų Bažnyčios
informacijos centro
leidinys

Bažnyčios žinios

Popiežius

Benediktas XVI	
ŽINIA 17-OSIOS PASAULINĖS LIGONIŲ DIENOS PROGA	2
ŽINIA 2009 M. GAVĖNIOS PROGA	3

Popiežiaus katechezės

Benediktas XVI	
SEPTYNIOLIKTOJI KATECHEZĖ APIE PAULIŲ: DVASINIS GARBINIMAS	5

Bažnyčia Lietuvoje

Paminėta Dievui pašvęstojo gyvenimo diena	8
Naujų kunigų įšventinimas ir atsisveikinimas su apaštališkuoju nuncijumi arkiv. P. S. Zurbriggenu	10
Policijos pareigūnai ir toliau bendradarbiaus su Lietuvos <i>Caritas</i>	11
Evangelizacinė šventė Palemone	12
Malda už šeimas Kėdainių Šv. Juozapo bažnyčioje	12

Homilijos

NUODĖMĖS PARALYŽIUS	
7 eilinis sekmadienis (B)	14
DYKUMOS IŠŠŪKIS	
I gavėnios sekmadienis (B)	15
KALNO REGINYS	
II gavėnios sekmadienis (B)	16

Straipsniai

Kun. dr. Kęstutis Kėvalas	
DEMOKRATIJOS STIPRINIMAS ĮGALINANT VISUOMENĖS ASMENYBIŠKUMĄ PAGAL JONĄ PAULIŲ II	17

Bažnyčia pasaulyje

Bendrojoje audiencijoje popiežius aiškino apie ekskomunikos atšaukimą	22
Vatikano valstybės sekretoriato nota	22
Ekskomunikos atšaukimo lefebvristų vyskupams atgarsiai	23
Popiežius įspėjo dėl „lengvų“ santuokos anuliavimo atvejų	24

Papilio g. 5
44275 Kaunas, Lietuva
Telefonai: (37) 32 38 53, 32 27 58
Telefaksas (37) 32 38 53
El. paštas lkbic@lcn.lt
www.baznycioszinios.lt

Benediktas XVI

Žinia 17-osios Pasaulinės ligonių dienos proga

Vatikanas, 2009 m. vasario 2 d.

Mieli broliai ir seserys,

Vasario 11-ąją Pasaulinės ligonių dienos proga, per liturginį Lurdo Dievo Motinos minėjimą, vyskupijų bendruomenės buriasi apie savo vyskopus maldai, siekdamos apmąstyti ir imtis iniciatyvų atkreipti dėmesį į kentėjimo tikrovę. Šiuo metu minimi Šv. Pauliaus metai duoda mums tinkamą progą drauge su apaštalu apmąstyti, kad „kaip mums gausiai tenka Kristaus kentėjimų, taip per Kristų mes kupini ir paguodos“ (2 Kor 1, 5). Dvasinis ryšys su Lurdu mūsų mintis kreipia į motinišką Jėzaus Motinos rūpinimąsi savo Sūnaus broliais, kurie, „pavojų ir vargų supami, tebekeliauja, iki pasieks palaimingąją tėvynę“ (*Lumen gentium*, 62).

Šiais metais savo dėmesį ypač kreipiame į vaikus, silpniausius ir beginklius kūrinis, o tarp jų į sergančius ir kenčiančius vaikus. Šios mažos žmogiškosios būtybės savo kūne nešioja luošinančių ligų padarinius. Kiti, nepaisant medicinos pažangos ir iškilių mokslininkų bei sveikatos apsaugos darbuotojų pagalbos, kovoja su šiandien vis dar nepagydomomis ligomis. Yra vaikų, kurių sužeistas kūnas ir siela dėl konfliktų ir karų, kiti yra beprotiškos suaugusiųjų neapykantos nekaltos aukos. Yra „gatvės vaikų“, neturinčių šeimos šilumos ir paliktų savo valiai, taip pat nepilnamečių, suniekintų nedorų žmonių, prievartavusių jų nekaltumą, sukėlusių psichinių traumų, kurios paliko žymę visam gyvenimui. Negalime užmiršti nesuskaitomos daugybės mažamečių, mirstančių iš troškulio, bado, medicinos pagalbos stokos, taip pat mažųjų tremtinių ir pabėgėlių, kurie drauge su tėvais pasitraukia iš savo krašto ieškodami geresnių gyvenimo sąlygų. Visų tų vaikų nebylus skausmo šauksmas nukreiptas į mūsų kaip žmonių ir kaip tikinčiųjų sąžinę.

Krikščionių bendruomenė, negalėdama likti abejinga tokios dramatiškos situacijos akivaizdoje, jaučia stiprią pareigą įsikišti. Kaip rašiau enciklikoje *Deus caritas est*, „Bažnyčia yra Dievo šeima pasaulyje. Šioje šeimoje neturi būti nė vieno, kurį kamuotų skurdas“ (25, b). Todėl trokštu, kad Pasaulinė ligonių diena parapijų ir vyskupijų bendruomenėms suteiktų progą geriau įsisąmoninti, kad jos yra „Dievo šeima“, ir ragintų kaimuose, gyvenvietėse ir miestuose rodyti Viešpaties meilę, rei-

kalaujančią, „kad Bažnyčioje kaip šeimoje nė vienas jos narys nekenėtų skurdo“ (ten pat). Meilės liudijimas sudaro kiekvienos krikščionių bendruomenės gyvenimo dalį. Apaštalų darbuose skaitome, kaip Bažnyčia nuo pat pradžių evangelinius principus paversdavo konkrečiais veiksmais. Šiandien, atsižvelgiant į pasikeitusias medicininės rūpybos sąlygas, jaučiamas dar glaudesnis įvairiose sveikatos apsaugos institucijose dirbančių sveikatos darbuotojų ir toje teritorijoje esančių bažnytinių bendruomenių bendradarbiavimo poreikis. Šiuo požiūriu visokeriopai vertinga su Apaštalu Sostu susijusi institucija – Kūdikėlio Jėzaus pediatrijos ligoninė, šiais metais mininti 140 gyvavimo metų.

Tačiau reikia pasakyti dar daugiau. Kadangi sergantis vaikas priklauso šeimai, kuri dalyvauja jo kentėjimuose, dažnai pakeldama didelius nepatogumus ir sunkumus, krikščionių bendruomenės turi taip pat padėti šeimoms, kurių sūnus ar dukra serga. Gailestingąjį samariečio pavyzdžiu reikia tokių, kurie prisitartę prie sunkią patirtį išgyvenančių žmonių ir pasiūlytų pagalbą konkrečiu solidarumu. Taip kančios priėmimas ir dalijimasis ja virsta naudinga parama sergančių vaikų šeimoms ir kuria jose ramybės ir vilties atmosferą, leidžiant pajusti platesnės brolių ir seserų Kristuje šeimos buvimą. Jėzaus užuojauta verkiančiai Najino našlei (plg. *Lk* 7, 12–17) ir Jajiro maldavimui (plg. *Lk* 8, 41–56), taip pat kitos nuorodos yra naudingos tiems, kurie siekia mokytis dalyvauti daugybės šeimų patiriamuose fiziniuose ir moraliniuose kentėjimuose. Tai laiduoja nesuinteresuota ir dosni meilė, atspindinti gailestingąją meilę Dievo, kuris niekada nepalieka savo vaikų išbandymo valandą, bet nepaliaujamai teikia stebėtiną širdies ir proto galią, kad jie galėtų tinkamai sutikti gyvenimo sunkumus.

Kasdienis atsidavimas ir nepaliaujamas angažavimasis tarnaujant sergantiems vaikams iškalbingai liudija meilę žmogiškajai gyvybei, ypač silpnai, visiškai ir viskuo nuo kitų priklausomai gyvybei. Su visa jėga reikia patvirtinti *besąlygišką ir aukščiausią kiekvienos žmogiškosios gyvybės orumą*. Bėgant laikui nesikeičia Bažnyčios nepaliaujamai skelbiamas mokymas: žmogaus gyvenimas yra gražus, jį dera visą išgyventi taip pat tuomet, kai yra silpnas ir apgaubtas kančios slėpiniu. Turime kreipti savo žvilgsnį į nukryžiuotąjį Jėzų: mirdamas ant kryžiaus jis norėjo dalyvauti visos žmonijos kančioje. Jo iš meilės kentėtoje kančioje įžvelgiame aukščiausią dalyvavimą sergančių mažutėlių ir jų tėvų kentėjimuose. Mano garbingasis pirmtakas Jonas Paulius II, kuris ypač savo gyvenimo saulėlydyje pateikė nuostabų kantraus kančios išgyvenimo pavyzdį, rašė: „Po Kryžiumi, ant kurio kabo „žmonių Išganytojas“, Kančios vyras, ant savęs prisiėmęs fizi-

nes ir moralines visų laikų žmonių kančias, susirenka visi geros valios žmonės, kad jie galėtų *meilėje* rasti išganingą savo kančios prasmę ir teisingus atsakymus į visus savo klausimus“ (*Salvifici doloris*, 31).

Noriu išreikšti savo dėkingumą ir padrašinti besirūpinančias segančiais vaikais tarptautines ir nacionalines organizacijas, ypač neturtinguose kraštuose, kur jos didžiadvasiškai ir su atsidavimu prisideda garantuojamos vaikams tinkamą ir nuoširdžią globą. Drauge kreipiuosi į valstybių atsakinguosius, kad būtų sustiprinta teisinė apsauga ir numatytos lėšos sergančių vaikų ir jų šeimų labui. Visuomet, juo labiau ten, kur rūpinamasi vaiko gyvybe, Bažnyčia yra pasirengusi nuoširdžiai bendradarbiauti siekdama performuoti visą žmogiškąją civilizaciją į „meilės civilizaciją“ (plg. *Salvifici doloris*, 31).

Galiausiai norėčiau išreikšti dvasinį artumą su jumis visais, mieli broliai ir seserys, kenčiantys dėl visokių ligų. Nuoširdžiai sveikinu tuos, kurie jums padeda: vyskupus, kunigus, pašvęstuosius asmenis, sveikatos tarnybos darbuotojus, savanorius ir visus, kurie su meile atsideda gydydami ir lengvindami ligos varginamų žmonių kančias. Ypatingi mano sveikinimai skirti jums, brangūs sergantys ir kenčiantys vaikai: popiežius apkabina jus su tėviška meile, drauge su jūsų tėvais ir artimaisiais, ir patikina, kad ypač atmena jus maldoje, ragindamas pasitikėti Nekalčiausiosios Mergelės Marijos motiniška pagalba; praėjusiu Kalėdų laikotarpiu žvelgėme, kaip ji džiugiai savo glėbyje laikė Kūdikiu tapusį Dievo Sūnų. Jums ir visiems ligoniams, šaukdamasis motiniškos Švenčiausiosios Mergelės Ligonų Sveikatos globos, nuoširdžiai suteikiu ypatingą apaštališkąjį palaiminimą.

Benediktas XVI

Žinia 2009 m. gavėnios proga

Brangūs broliai ir seserys!

Pradedant gavėnią, intensyvesnių dvasinių pratybų kelionę, liturgija mus kviečia imtis trijų biblinei ir krikščioniškai tradicijai labai svarbių atgailos praktikų – maldos, išmaldos ir pasninko. Jomis pasirengiame geriau švęsti Velykas ir patirti Dievo galią, kuri, kaip girdėsime Velyknaktį, „traukia nuo kalčių, nuodėmės plauna, puolusiems gražina nekaltumą, nuliūdusiems džiaugsmą; ji maldo neapykantą, vienija širdis, palengvia išdidumą“ (Velykinis šlovinimas). Šių metų savo žinioje gavėnios proga pirmiausia norėčiau apmąstyti pasninko vertę ir prasmę. Juk gavėnia primena keturiasdešimt mūsų Viešpaties pasninkavimo dykumoje dienų prieš jam pradedant viešąją misiją. Evangelijoje parašyta: „Jėzus buvo Dvasios nuvestas į dykumą, kad ten būtų velnio gundomas. Išpasninkavęs keturiasdešimt dienų ir keturiasdešimt naktų, jis buvo labai alkanas“ (Mt 4, 1–2). Kaip Mozė prieš priimdamas Įstatymo plokštes (plg. Iš 34, 28) ir Elijas prieš susitikdamas su Viešpačiu ant Horebo kalno (plg. 1 Kar 19, 8), taip ir Jėzus malda ir pasninku ruošėsi misijai, kurios pradžia buvo sunkios grumtynės su gundytoju.

Galime klausti, kokia vertė ir prasmė mums, krikščionims, atsisakyti to, kas savaime gera ir naudinga

mūsų kūno palaikymui. Šventasis Raštas ir visa krikščioniškoji tradicija moko, kad pasninkas labai padeda vengti nuodėmės ir visa, kas į ją lenkia. Todėl išganymo istorijoje dažnai kviečiama pasninkauti. Jau pirmuosiuose Šventojo Rašto puslapiuose Viešpats nurodo žmogui neragauti uždrausto vaisiaus: „Nuo visų sodo medžių tau leista valgyti, bet nuo gero bei pikto pažinimo medžio tau neleista valgyti, nes kai tik nuo jo užvalgysi, turėsi mirti“ (Pr 2, 16–17). Komentuodamas dieviškąjį priesaką, šventasis Bazilijus atkreipia dėmesį, jog „pasninkas įsteigtas Rojuje“ ir „šia prasme buvo pirmasis Adomui duotas įsakymas“. Iš to jis daro išvadą: „Tad *neleista valgyti* yra pasninko ir susilaikymo įstatymas“ (plg. *Sermo de ieiunio*: PG 31, 163, 98). Kadangi visi esame slegiami nuodėmės ir jos padarinių, pasninkas mums siūlomas kaip priemonė atnaujinti draugystę su Viešpačiu. Būtent tai prieš sugrįžimą iš tremties į pažadėtąją žemę padarė Ezdras, paragindamas susirinkusią tautą pasninkauti, taip, pasak jo, nusižeminant „prieš savo Dievą“ (8, 21). Visagalis išgirdo jų maldą ir laidavo jiems savo globą bei apsaugą. Lygiai taip pat pasielgė Ninevės gyventojai, kurie, atsiliepdami į Jonos raginimą atsiversti, kaip savo nuoširdumo ženklą paskelbė pasninką: „Rasi Dievas pasigailės ir atleis, rasi sulaikys savo degantį įniršį, ir mes nežūsime!“ (3, 9). Tada Dievas pamatė, ką jie padarė, ir jų pasigailėjo.

Naujajame Testamente Jėzus atskleidžia giliają pasninko prasmę peikdamas fariziejus, skrupulingai besilaikančius Įstatymo priesakų, bet širdimi esančių toli nuo Dievo. Tikrasis pasninkas, anot dieviškojo

Mokytojo žodžių kitoje vietoje, veikiau yra vykdyti dangiškojo Tėvo, reginčio slaptoje ir atlyginsiančio (plg. *Mt* 6, 18), valią. Baigiantis keturiasdešimčiai dienų dykumoje jis pats tai įrodo šėtono akivaizdoje: „Žmogus gyvas ne vien duona, bet ir kiekvienu žodžiu, kuris išeina iš Dievo lūpų“ (*Mt* 4, 4). Tad tikrasis pasninkas reiškia valgyti „tikrąjį maistą“, t. y. vykdyti Tėvo valią (plg. *Jn* 4, 34). Adomas nepakluso Viešpaties įsakymui nevalgyti „nuo gero ir pikto pažinimo medžio“, o tikintysis pasninku nuolankiai paklūsta Dievui, nes pasitiki jo gerumu ir gailestingumu.

Pasninkas buvo išsakinijęs jau pirmųjų krikščionių bendruomenėje (plg. *Apd* 13, 3; 14, 22; 27, 21; 2 *Kor* 6, 5). Bažnyčios tėvai irgi kalba apie pasninko jėgą: juo tramdoma nuodėmė, slopinami „senojo Adomo“ geismai, tikinčiojo širdyje atveriamas kelias į Dievą. Be to, pasninką yra praktikavę ir siūlę visų epochų šventieji. Šventasis Petras Auksažodis: „Pasninkas yra sielos malda, o pasninko gyvastis – gailestingumas. Todėl, kas meldžiasi, tas pasninkauja, o kas pasninkauja, tas būna gailestingas. Kas nori būti išklaustas, tas teišklauso prašančius. Kas neužveria savo ausies kitiems, bus išgirstas Dievo“ (*Sermo* 43: *PL* 52, 320.332).

Mūsų dienomis pasninkas, regis, yra nustojęs savo dvasinės reikšmės: materialinės gerovės siekio paženklintoje kultūroje jis telaikomas terapeutine priemone kūnui prižiūrėti. Pasninkas tikrai prisideda prie kūno gerovės, tačiau tikinčiajam tai pirmiausia yra „terapija“, padedanti išsilaisvinti iš visa, kas trukdo palenkti savo valią Dievo valiai. 1966 m. apaštališkojoje konstitucijoje *Paenitemini* Dievo tarnas Paulius VI laikė esant būtina laikyti pasninką kiekvieno krikščionio pašaukimu „gyventi ne sau, bet dėl to, kuris jį mylėjo bei save už jį atidavė, taip pat <...> dėl brolių ir seserų“ (plg. I sk.). Todėl gavėnia galėtų būti tinkama proga prisiminti minėtos apaštališkosios konstitucijos nuostatus ir pakelti šios senos atgailos praktikos autentišką ir amžiną vertę – praktikos, galinčios mums padėti numaldyti savo egoizmą ir atverti širdį Dievo ir artimo meilei, pirmajam ir aukščiausiajam naujojo Įstatymo įsakymui ir visos Evangelijos santraukai (plg. *Mt* 22, 34–40).

Be to, sąžiningas pasninko praktikavimas prisideda prie asmens didesnės kūno ir sielos vienybės, padeda vengti nuodėmės ir suartėti su Viešpačiu. Šventasis Augustinas, gerai pažinojęs savo neigiamus polinkius ir nusakęs juos kaip „sunarpliotą ir suraizgytą mazgą“ (*Confessiones*, II, 10. 18), traktate apie pasninko naudą rašė: „Žinoma, save marinu, kad jis manęs pasigailėtų, save baudžiu, kad jis man padėtų, kad būčiau jam patinkantis, kad jį pradžiuginčiau“ (*Ser-*

mo 400, 3, 3: *PL* 40, 708). Kūną maitinančio materialaus maisto atsisakymas skatina vidinį nusiteikimą klausytis Kristaus ir sotintis jo išganomuoju žodžiu. Mūsų pasninkas ir malda leidžia Jam numaldyti gilų alkį, kurį jaučiame didžiausioje savo gilumoje, – Dievo alkį ir troškulį.

Sykiu pasninkas padeda mums suvokti sąlygas, kuriomis gyvena tiek daug mūsų brolių. Savo pirmajame laiške šventasis Jonas įspėja: „Jei kas turėtų pasaulio turtų ir, pastebėjęs vargo spaudžiamą brolių, užrakinėtų jam savo širdį, – kaip jame pasilikis Dievo meilė?“ (3, 17). Savanoriškas pasninkavimas padeda ugdytis gerojo samariečio, pasilenkiančio ir puolančio padėti kenčiančiam broliui (plg. Enciklika *Deus caritas est*, 15), nuostatą. Savanoriškas ko nors atsisakymas dėl pagalbos kitam konkrečiai rodo, kad sunkumų ištiestas artimas nėra svetimas. Trokšdamas, kad tokia svetingumo bei dėmesingumo broliams nuostata išliktų gyva, raginu parapijas ir visas kitas bendruomenes gavėnios metu intensyviau praktikuoti asmeninį ir bendruomeninį pasninką, daugiau dėmesio skirti įsiklausymui į Dievo žodį, maldai ir išmaldai. Krikščionių bendruomenė taip gyvena nuo pačių pradžių: rengdavo ypatingas rinkliavas (plg. 2 *Kor* 8–9; *Rom* 15, 25–27), ragindavo tikinčiuosius vargšams atiduoti tai, ką pavykdavo sutaupti pasninkaujant (plg. *Didascalia Ap.*, V, 20, 18). Šią praktiką būtina iš naujo atrasti bei skatinti ir šiandien, pirmiausia gavėnios metą.

Iš to, kas pasakyta, labai akivaizdu, kad pasninkas yra svarbi askezės forma, dvasinis ginklas kovoti su bet kuriuo netvarkingu prisirišimu prie savęs. Savanoriškas atsisakymas mėgautis valgiu ir kitokiomis materialinėmis gėrybėmis Kristaus mokiniui padeda tramdyti prigimties, kuri yra susilpninta visą žmogaus asmenybę neigiamai paveikusios gimtosios nuodėmės, troškimus. Viename sename gavėnios liturginiame himne esame raginami: „*Utamur ergo parcius, / verbis, cibis et potibus, / somno, iocis et arctius / perstemus in custodia* – Būkime santūresni žodžiais, valgiais, gėrimais, miegu ir žaidimais, labiau stenkimės išlikti budrūs.“

Brangūs broliai ir seserys, atidžiau pažvelgus, pasninku, pasak Dievo tarno popiežiaus Jono Pauliaus II, galiausiai norima kiekvienam padėti visiškai dovanoti save Dievui (plg. Enciklika *Veritatis splendor*). Todėl kiekvienoje šeimoje ir kiekvienoje krikščionių bendruomenėje gavėnios laikotarpiu tesistengiama atitolti nuo visko, kas blaško dvasią, ir intensyviau puoselėti tai, kas maitina ir Dievo bei artimo meilės moko sielą. Galvoje pirmiausia turiau uolesnes pastan-

gas melstis, praktikuoti *lectio divina*, priimti Sutaikimo sakramentą, aktyviau dalyvauti Eucharistijoje, ypač per šv. Mišias sekmadienį. Pradėkime gavėninį atgailos metų kupinį būtent tokio vidinio nusiteikimo. Palaimintoji Mergelė Marija, *Causa nostrae laetitiae*, telydi ir tepalaiko mūsų pastangas išlaisvinti savo širdį iš vergavimo nuodėmei, idant ji vis labiau taptų „gyvoju Dievo tabernakuliu“. To linkėdamas, patikinu,

jog melsiuosi, kad visi tikintieji ir visos bažnytinės bendruomenės vaisingai keliautų per gavėnią, ir visiems nuoširdžiai teikiu apaštališkąjį palaiminimą.

Vatikanas, 2008 m. gruodžio 11 d.

BENEDICTUS PP. XVI

Benediktas XVI

Septynioliktoji katechezė apie Paulių: dvasinis garbinimas

2009 m. sausio 7 d.

Brangūs broliai ir seserys!

Šioje pirmoje 2009 m. bendrojoje katechezėje karštai norėčiau jums palinkėti gerų ką tik prasidėjusių naujųjų metų. Atgaivinkime įsipareigojimą atverti savo dvasią ir širdį Kristui, kad būtume tikri jo bičiuliai ir kaip tokie gyventume. Draugystė su juo laiduos, kad šie metai, nepaisant neišvengiamų sunkumų, būtų džiaugsmo ir ramybės kupinas kelias. Tikrai liekant susivienijus su Jėzumi naujieji metai bus geri ir laimingi.

Įsipareigojimas vienytis su Kristumi yra ir mums šventojo Pauliaus teikiamas pavyzdys. Todėl tęsdamas jam skirtas katechezes, šiandien norėčiau kalbėti apie vieną iš svarbių jo mąstymų aspektų, susijusį su kultu, arba garbinimu, kuriam pašaukti krikščionys. Anksčiau mėgta kalbėti apie apaštalo veikiau antikultinę tendenciją, apie kulto idėjos sudvasinimą. Šiandien geriau suprantame, kad Paulius Kristaus kryžiuje regėjo istorinę pervartą, iš pagrindų perkeičiančią ir atnaujinančią kulto tikrovę. Šis naujas požiūris į kultą pirmiausia aikštėn iškyla trijuose Laiško romiečiams tekstuose.

1. Prabilęs apie „Kristaus Jėzaus atpirkimą“ Paulius tęsia slėpiningais žodžiais: „Dievas jį paskyrė permaldavimo auka, jo kraujo galia, veikiančia per tikėjimą“ (Rom 3, 25). Šiuo mums gana keistu pasakymu: „permaldavimo auka“ šventasis Paulius primena mums vadinamąjį senovinės šventyklos „malonės sostą“, t. y. Sandoros skrynios dangtį, laikytą Dievo ir žmogaus sąlyčio, Dievo slėpiningo buvimo žmonių pasaulyje tašku. Šis „malonės sostas“ Susitaikymo dieną –

yom kippur – būdavo apšlakstomas aukojamo gyvūno krauju – krauju, per kurį praėjusių metų nuodėmės simboliškai pasiekdavo Dievą ir būdavo sumetamos į jo dieviškojo gerumo bedugnę, kad Dievo jėgoms būtų sugertos, įveiktos, atleistos. Gyvenimas prasidėdavo iš naujo.

Šventasis Paulius apie šias apeigas užsimena ir sako: šios apeigos išreiškė troškimą visas mūsų kaltes, kad jos pranyktų, suversti į dieviškojo gailestingumo bedugnę. Tačiau gyvūnų krauju to nebuvo įmanoma padaryti. Reikėjo realesnio žmogaus kaltės ir Dievo meilės sąlyčio. Toks sąlytis tikrove tapo Kristaus kryžiuje. Kristus, tikras Dievo Sūnus, tapęs tikru žmogumi, prisiėmė visų mūsų kaltę. Jis pats yra žmogaus varganumo ir Dievo gailestingumo sąlyčio vieta; jo širdyje sutirpsta didžiulis žmonijos padarytas blogis ir atsinaujina gyvenimas.

Apreikšdamas mums šią permainą, Paulius sako: su Kristaus kryžiumi, iškiliausiu dieviškosios meilės, tapusios žmogiškąja, aktu, senasis kultas aukojant gyvūnus Jeruzalės šventykloje užbaigiamas. Šis simbolinis kultas, troškimo kultas, dabar pakeičiamas tikroju kultu – Kristuje įsikūnijusia ir mirtimi ant kryžiaus pilnatvę pasiekusia Dievo meile. Tad tai nėra joks tikrojo kulto sudvasinimas; priešingai, tikrasis kultas, tikroji dieviškoji-žmogiškoji meilė pakeičia simbolinį bei laikiną kultą. Tikrasis kultas, atitinkantis Dievo ir žmogaus tikrovę, yra Kristaus kryžius, jo meilė su Kūnu ir Krauju. Dar prieš išoriškai sugriaunant šventyklą, šventyklos ir jos kulto laikas, Pauliaus akimis, jau buvo pasibaigęs: Paulius čia visiškoje santarvėje su Jėzumi, išpranašavusiu šventyklos pabaigą ir paskelbusiu apie kitą šventyklą, „ne rankų darbo“, apie jo Prisikėlusio Kūno šventyklą (plg. Mk 14, 58; Jn 2, 19 ir t.). Tiek apie pirmą ištrauką.

2. Antroji ištrauka, apie kurią šiandien norėčiau pakalbėti, yra Laiško romiečiams 12 skyriaus 1 eilutė:

„Dėl Dievo gailestingumo prašau jus, broliai, aukoti savo kūnus kaip gyvą, šventą, Dievui patinkančią auką, kaip dvasinį Dievo garbinimą.“ Šiais žodžiais išryškinamas tariamas paradoksas: auka paprastai reikalauja aukojamojo *mirties*, tuo tarpu Paulius kalba apie krikščionio *gyvenimą*. Pasakymas „aukoti savo kūnus“, turint prieš akis antrą aukos sampratą, įgyja kultinį „duoti kaip auką, paaukoti“ atspalvį. Sakant „aukoti savo kūnus“, galvoje turimas visas asmuo. Iš tiesų Rom 6, 13 Paulius kviečia save pavesti. Apskritai akivaizdus rėmimasis fiziniu krikščionio matmeniu sutampa su kvietimu: „Šlovinkite Dievą savo kūnu!“ (1 Kor 6, 20): tai reiškia pagerbti Dievą savo konkrečiausia kasdiene egzistencija, kurią sudaro santykių paženklinta, apčiuopiamai regima tikrovė.

Tokią laikyseną Paulius vadina „gyva, šventa, Dievui patinkančia auka“. Čia susiduriame su žodžiu „auka“. Tradicinėje vartosenoje ši sąvoka yra sakralaus konteksto dalis ir ja nusakoma, kad gyvūnas paskerdžiamas: viena jo dalis po to sudeginama dievų garbei, o kitą aukotojai suvalgo pokylio metu. Paulius šią sąvoką taiko krikščionio gyvenimui. Tokią auką jis apibūdina pasitelkdamas tris būdvardžius. Pirmuoju – „gyva“ – išreiškiamas gyvastingumas. Antrasis – „šventa“ – primena mums pauliškąjį šventumo įsivaizdavimą, kai šventumas susijęs ne su vietomis ar objektais, bet su pačiu krikščionio asmeniu. Trečias – „Dievui patinkanti“ – veikiausiai remiasi dažnu aukos kaip „malonaus kvapo“ apibūdinimu Biblijoje (plg. Kun 1, 13.17; 23, 18; 26, 31; ir t. t.).

Iškart po to Paulius šį naują gyvenimo būdą apibrėžia kaip „dvasinį Dievo garbinimą“. Teksto komentuotojai gerai žino, jog graikišką pasakymą (*ten logiken latreian*) išversti sunku. Lotyniškoje Biblijoje jis ir perteikiamas kaip *rationabile obsequium*. Žodis *rationabile* išnyra pirmojoje Eucharistijos maldoje, Romos kanone: čia Dievo meldžiama priimti šią auką kaip *rationabile*. Paprastai verčiant: „dvasinis Dievo garbinimas“, visi graikiškojo teksto niuansai neperteikiami (neperteikia jų nė lotyniškasis vertimas). Bet kuriuo atveju čia kalbama ne apie mažiau realų ar net metaforišką Dievo kultą, bet apie konkretnę ir realesnę kultą – kultą, kai visas žmogus kaip protu apdovanota būtybė pats tampa gyvojo Dievo garbinimu, šlovinimu.

Ši pauliškoji formulė, atkartojama Romos Eucharistijos maldoje, yra ilgo religinės patirties plėtojimosi šimtmečiais iki Kristaus vaisius. Šioje patirtyje susitinka Senojo Testamento teologinės plėtotės ir graikų mąstymo srovės. Norėčiau parodyti bent kelis šio proceso elementus. Pranašų knygoje ir daugelyje psalmių šventykos kruvinos aukos kritikuojamos

griežtais žodžiais. Pavyzdžiui, 50 psalmėje Dievas taria: „Jei būčiau alkanas, tau nesiskųščiau, nes mano yra pasaulis ir visa, kas jame. Argi aš valgau jaučių mėsą, ar geriu ožių kraują? Atnašauk Dievui padėkos auką...“ (12–14). Kitoje, 51 psalmėje ta pačia dvasia sakoma: „Juk aukomis tu nesigėri, – jei atnašaučiau deginamąją auką, jos nepriimtum. Tikra auka Dievui yra sugrudusi dvasia, – tu, Dieve, nepaniekinsi širdies, sugrudusios ir atgailaujančios“ (18 ir t.). Kai šventykla vėl buvo sugriauta helenistinio režimo (II a. pr. Kr.), Danielio knygoje aptinkame naują žingsnį ta pačia linkme. Ugnies šerdyje – t. y. persekiojamas, kenčiantis – Azarjas taip meldžiasi: „Neturime nūnai nei kunigaikščio, nei pranašo, nei vado; nei deginamosios atnašos, nei aukos, nei aukojimo, nei smilkalų; nei vietos aukoti pirmienoms ir rasti tavo gailestingumui. O, kad atgailaujančia širdimi ir nuolankia dvasia būtume tau taip mieli, kaip deginamosios aukos avinų bei jaučių ir kaip tūkstančiai riebių avinėlių! Tokia tebūna mūsų auka šią dieną tavo akivaizdoje ir tau maloni...“ (Dan 3, 38 ir t.). Sugriovus šventyklą ir kultą, nesant jokios Dievo artumo žymės, tikintysis kaip tikrą deginamąją auką atnašauja savo atgailaujančią širdį – savąjį Dievo troškimą.

Regime svarbią, tačiau su pavojais susijusią raidą. Tai – kulto sudvasinimas, pavertimas morale: kultas virsta vien širdies, dvasios dalyku. Trūksta kūno, trūksta bendruomenės. Tuo, pavyzdžiui, galima paaiškinti, kad, nepaisant kulto kritikos, 51 psalmėje ir Danielio knygoje trokštama kulto amžiaus sugrįžimo. Tačiau prieš akis turimas atnaujintas laukas, atnaujinta auka – tokiu pavidalu, kokio dar nebuvo įmanoma numatyti, įsivaizduoti.

Grįžkime prie šventojo Pauliaus. Jis yra šių plėtočių, tikrojo kulto, kai žmogus pats savo visa būtimi tampa Dievo šlove, gyvu garbinimu, troškimo paveldėtojas. Būtent šia dvasia jis sako romiečiams: „Dėl Dievo gailestingumo prašau jus, broliai, aukoti savo kūnus kaip gyvą, šventą <...> auką, kaip dvasinį Dievo garbinimą“ (Rom 12, 1). Paulius šitai pakartoja tai, ką jau buvo nurodęs trečiame skyriuje: gyvūnų aukos, aukos kaip pakaitalo, laikas baigėsi. Atėjo tikro Dievo kulto laikas. Tačiau čia glūdi ir nesusipratimo pavojus: šį naująjį kultą galima nesunkiai aiškinti moralistine prasme: atnašaudami gyvenime, būtent mes atliekame tikrąjį kultą. Tada kultą aukojant gyvūnus būtų pakeitęs moralizmas: žmogus visa darytų pats savo moralinėmis pastangomis. O to Paulius tikrai nesiekė. Tačiau lieka klausimas: kaip turėtume šį „dvasinį garbinimą“ aiškinti? Paulius visada daro prielaidą, kad esame tapę „viena Kristuje Jėzuje“ (Gal 3, 28) ir dabar gyvename su Kristumi, per Kristų ir Kristuje. Šioje vienybėje – ir

tik taip – galime jame ir su juo tapti „gyva auka“, teikti tikrą kultą. Aukojamieji gyvūnai turėjo pakeisti žmogų, žmogaus savęs atidavimą ir to nepajėgė padaryti. Jėzus Kristus, atiduodamas save Tėvui ir mums, yra ne pakaitalas, bet savyje tikrai nešioja žmogišką būtį, mūsų kaltę ir mūsų troškimą: jis tikrai mums atstovauja, priima mus į save. Tikėjimu ir sakramentais įgyvendinamoje bendrystėje su Kristumi esame, nepaisant visų mūsų trūkumų, gyva auka: taip tikrasis kultas tampa tikrove.

Būtent tokia sinteze remiasi Romos kanonas, kur meldžiama, kad ši auka taptų *rationabile* – kad dvasinis garbinimas taptų tikrove. Bažnyčia žino, kad Švenčiausiojoje Eucharistijoje sudabartinamas Kristaus dovanojimas, jo tikroji auka. Tačiau Bažnyčia meldžia, kad švenčiančioji bendruomenė tikrai būtų viena su Kristumi, tikrai būtų perkeista; ji meldžia, kad mes patys taptume tuo, kuo savo pačių jėgomis negalime būti – Dievui patinkančia *rationabile* auka. Tad Eucharistijos maldoje teisingai aiškinami šventojo Pauliaus žodžiai. Šventasis Augustinas visa tai nuostabiai išreiškė savo *Civitas Dei* dešimtoje knygoje. Pacituosiu tik du sakinius. „Štai krikščionių auka: nors mūsų daug, esame tik vienas kūnas Kristuje.“ „Visa atpirktoji bendruomenė (*civitas*), t. y. šventųjų susirinkimas ir draugija, yra auka Dievui per save patį atidavusį Vyriausiąjį Kunigą“ (10, 6: CCL 47, 27 ir t.).

3. Baigiant dar keli žodžiai apie trečią Laiško romiečiams ištrauką, susijusią su naujuoju kultu. Penkio-liktajame skyriuje šventasis Paulius mini jam Dievo suteiktą malonę „būti pagonims Kristaus Jėzaus tarnu ir kaip kunigui skleisti Dievo Evangeliją, kad pagonys taptų priimtina atnaša, Šventosios Dvasios pašventinta“ (15, 15 ir t.). Norėčiau pabrėžti tik du šios nuostabios ištraukos aspektus, susijusius su Pauliaus laiškų neparkojama terminologija. Iš pradžių Paulius mini savo misijinę veiklą tarp pasaulio tautų siekiant statydinti visuotinę Bažnyčią kaip kunigiškąją veiklą. Skelbti Evangeliją, stengiantis suvienyti tautas bendrystėje su Kristumi, yra „kunigiškoji“ veikla. Evangelijos apaštalas yra tikras kunigas; jis daro tai, kas yra kunigystės esmė: rengia tikrąją auką. O štai ir antras aspektas: misijinės veiklos tikslas, galime sakyti, yra „kosminė liturgija“: visos Kristuje suvienytos tautos, pasaulis turi, kaip tokie, tapti Dievo šlove, priimtina, Šventosios Dvasios pašventinta auka. Čia aiškiai išskyla pauliškajai kulto sampratai būdingas dinaminis aspektas, vilties aspektas: Kristaus savęs atidavimas apima siekį visus įtraukti į jo Kūno bendrystę, suvienyti pasaulį. Tik bendrystėje su Kristumi, tobulu žmogumi, esančiu viena su Dievu, pasaulis tampa toks, kokio mes visi jo trokštame, – dieviškosios meilės veidrodžiu. Tokia dinamika visada glūdi Eucharistijoje, ji turi gaivinti ir formuoti mūsų gyvenimą. Ir su tokia dinamika pradedame naujuosius metus. Dėkoju už jūsų kantrybę.

Nauji leidiniai

Tarcisio Bertone. Paskutinė Fatimos regėtoja. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2009. – 208 p.

Knygoje skelbiami Vatikano valstybės sekretoriaus kardinolo Tarčizijaus Bertonės atsiminimai apie susitikimus su seserimi Liucija, paskutine Fatimos regėtoja. Šis pokalbis padės daugiau sužinoti ir geriau suprasti tuos nuostabius tolimų 1917 m. įvykius, kurių centre ji buvo drauge su savo giminaičiais Jacinta ir Pranciškumi. Tai grįžimas prie paties įtaigiausio XX a. Mergelės Marijos apsišventinimo dvasinio aspekto. Taip pat knygoje skelbiamos trys „Fatimos paslapties“ dalys ir su jomis susiję dokumentai.

Jan Szkodoń. Kas yra kasdienio gyvenimo dvasingumas? – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2009. – 328 p.

Ši knyga paremta autoriaus, kunigo ir vyskupo, sielovados darbo patirtimi. Ja siekiama padėti tikintiesiems spręsti vidinio gyvenimo problemas. Gvildinami klausimai sudaro tam tikrą į dvyliką dalių padalytą visumą: dvasingumas, šventumas, žmogaus didybė ir nuodėmingumas, sakramentai, Dievo žodis, malda, dvasinio gyvenimo raida, artimo meilė, maldingumas Marijai, įvairūs dvasinio gyvenimo keliai, dvasinis vadovavimas. Autorius pristato įdomią krikščionio dvasinio gyvenimo, bręstančio santykiuose su Dievu, temą. Aptariamos su malda susijusios problemos, iš žmogaus ir Dievo dialogo kylantys džiaugsmas ir sunkumai, raidos ir mistinio susivienijimo su Dievu galimybės. Keliami nuodėmės ir atsivertimo klausimai. Atkreipiamas dėmesys į žmogaus kančią, į mirties ir amžinybės problemas.

Paminėta Dievui pašvęstojo gyvenimo diena

Vilniuje

Vasario 2 d. kardinolas Audrys Juozas Bačkis pakvietė Vilniaus arkivyskupijos seseris ir brolius vienuolius drauge minėti Pašvęstojo gyvenimo dieną. Ganytojas pasveikino susirinkusiuosius Vyskupų namų salėje, padėjo jiems už tarnystę ir malda, ragino savo gyvenimo centre visuomet išlaikyti Dievo ir artimo meilę. Kaip ir kiekvienais metais pašvęstieji ištraukė korteles su visų Vilniaus arkivyskupijos kunigų, už kuriuos jie asmeniškai melsis, vardais. Kardinolas pakvietė vienuolius pasivaišinti ir pasidžiaugti bendryste.

Po vaišių visi susikaupė maldai prie Švč. Sakramento Vilniaus arkikatedroje bazilikoje. Šv. Mišios prasidėjo iškilminga pašvęstųjų asmenų procesija su žvakėmis. Kardinolas aukojo šv. Mišias drauge su vienuoliais kunigais. Homilijoje kardinolas sakė, kad „tikrasis vienuolinio gyvenimo pamatas slypi Evangelijoje. Vienuoliai yra šaukiami liudyti Evangeliją, padaryti ją matomą kasdieniame gyvenime.“ Evangelijų pasakojimuose Kristus kviečia žmones, kad jie, visa palikę, būtų jo Tėvo reikaluose. Ganytojas pabrėžė, jog pašvęstojo gyvenimo narių pirmoji užduotis yra skelbti Evangeliją bei liudyti Kristų ir meilės diakonija, kuri lieka pamatiniu dalyku. Pasak kardinolo, žmonės kalba apie ekonominę krizę, bet ganytojai su nerimu žvelgia į mūsų Bažnyčią ištikusią meilės krizę: „Meilės stoka Bažnyčią padaro šalta ir nepatrauklia institucija, kurioje akcentuojami moraliniai dėsniai, bet nesušildoma meilės Dvasia.“ Todėl šiandien su viltimi žiūrima į pašvęstųjų bendruomenes. „Manau, stebuklas, kurio reikia mūsų laikams, kuris įveiktų visas krizes ir atneštų tikrą palaimą, – tai krikščioniškos meilės ir broliškumo stebuklas. Tikiu, jei krikščionys tą stebuklą padarytų, įstengtų vienas kitą mylėti peržengdami visus klasių, padėties, pinigų ir nacionalinius skirtumus, mūsų laikams tai būtų toks galingas ženklas, kuris prilygtų naujoms Sekminėms“, – sakė kardinolas pabrėždamas, jog jei šių laikų susiskaldžiusiam pasauliui būtų sugražinta meilė, jis atrastų Dievą ir Bažnyčią. „Kristus kreipiasi į jus prašydamas leisti jam tapti broliu šių dienų žmogui jūsų asmenyje. Prašo, kad būtumėte gailestingi, paliudytumėte ištikimybę Bažnyčiai, savo gyvenimu, malda ir auka permaldautumėte Aukščiausiąjį už savo ir viso pasaulio nuodėmes. Leiskime žmonėms regėti gyvą Evangeliją šių dienų pasaulyje. Leiskime Kristui būti matomam ir veikiančiam mūsų dienomis“, – baigdamas sakė kard. A. J. Bačkis.

Kaune

Vasario 2 d. Kauno arkikatedroje bazilikoje švęsta Viešpaties paaukojimo šventykoje liturginė šventė (Grabnyčios). Jos pradžioje liturgijai vadovavęs arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ pakvietė Eucharistijoje susitikti Viešpatį taip, kaip jį atpažino Simeonas į šventyklą atneštame ir Dievui paaukotame Jėzuje. Pamaldos prasidėjo iškilminga procesija su žvakėmis.

Kartu švenčiant padėkos Dievui už pašvęstąjį gyvenimą dieną, procesijoje ir šv. Mišiose gausiai dalyvavo arkivyskupijoje įsikūrusių vyrų ir moterų vienuolinių kongregacijų nariai, taip pat nemažai tikinčiųjų. Gausiai dalyvavusių vienuolių gretose buvo įvairaus amžiaus atstovai: nuo garbaus amžiaus seserų, dešimtmečius esančių vienuolystės kelyje, sovietmečiu paženklintame persekiojimų ir gyvavimo pogrindyje, iki jaunesniųjų, ir šiais

Paskyrimai Kauno arkivyskupijoje

Kun. **Laurynas Grikiėtis** paskirtas Šventosios Dvasios (Šilainių) parapijos vikaru.

Kun. **Vincas Kudirka** paskirtas Kauno arkikatedros bazilikos parapijos vikaru.
-Kn-

Paskaita apie šv. Paulių

Sausio 27 d. Kauno medicinos universitete buvo surengta paskaita-diskusija „Atsigręžiant į šv. Paulių“. KMU kapelionas kun. Ričardas Banys pakvietė susirinkusiuosius renginį pradėti malda dėkojant Dievui už galimybę dalytis, bendrauti ir prašant drąsos bei nuolankumo prisiminti apaštalą Paulių, jo raštus ne tik dabar, kai minime jam skirtus metus. Paskaitoje į svarbiausius Pauliaus gyvenimo įvykius kapelionas ragino pažvelgti dvasingumo teologijos aspektu. Pirmojo kankinio Stepono egzekucijoje aptinkame užtarimo maldą už persekiotojus, primenančią Jėzaus maldą ant kryžiaus: „Viešpatie atleisk jiems, nes jie nežino ką daro.“ Ši malda tampa Sauliaus atsivertimo veiksmu kelionėje į Damaską. Iš nežinojimo per fizinį aklumą ateinama į dvasinį praregėjimą, visišką atsidavimą Viešpačiui ir misiją skelbti Evangeliją savo gyvenimu.

Šv. Paulių galime pažinti kaip Izraelio tautos sūnų, krikščionių persekiotoją, atsivertėlį, pašauktąjį apaštalą. Apaštalų darbuose neradime nė vieno žmogaus, taip stipriai reiškančio neapykantą Kristaus sekėjams, o vėliau nebijančio išpažinti ir skelbti Kristaus pergalės savo širdyje ir gyvenime. Paskaitoje pabrėžta, kad turime pažinti šventuosius, skaitydami apie juos ir jų raštus, bet visada prisiminti, kad savo meto žmonėms jie buvo tokie pat, kaip mes esame vieni kitiems. Tik jie tada išdrįso gyventi Evangelija.

Renginio pabaigoje kun. R. Banys parodė šv. Pauliaus paveikslų reprodukcijų ir paskaitoje minėtų vietovių nuotraukų. Šiltoje diskusijoje susirinkusieji

bandė suprasti, kaip jautėsi šv. Paulius po atsivertimo, kaip sunku buvo jam įgyti krikščionių pasitikėjimą.

-sam-

Seminaras apie šv. Paulių

Sausio 27 d. Panevėžio katechetikos centre surengtame Šv. Pauliaus metams skirtame seminare „Fariziejus iš Tarso, tapęs krikščionimi“ Vilniaus seminarijos dėstytoja dr. Ingrida Gudauskienė atskleidė kai kuriuos apaštalo Pauliaus asmenybės ir veiklos bruožus jo epochos kontekste. Seminare, skirtame tikybos mokytojams, kunigams ir visiems susidomėjusiems apaštalo Pauliaus asmenybe bei raštais, gvildentos dvi temos: „Paulius – trijų kultūrų žmogus“ ir kai kurie „Pauliaus teologijos bruožai žvelgiant į Laišką efeziečiams bei Laišką filipiečiams“.

„Aš esu žydas, gimęs Tarse, Kilikijoje, bet išauklėtas šitame mieste ir pagal griežtą protėvių įstatymą išėjęs mokslą prie Gamalielio kojų“ (Apd 22, 3). Pasak lektorės, „kultūrine prasme graikų pasaulis buvo Pauliaus namai, jis kalbėjo graikų kalba, naudojosi Septuaginta, tačiau buvo žydų sūnus ir sinagogos tikintysis. Visas judaizmo paveldas Paulių pasiekia Jeruzalėje, kai apie 15 m. jis atvyksta studijuoti ir įsilieja į fariziejų, įvairių profesijų žmonių, ištikimai besilaikančių protėvių tikėjimo tradicijų, būrį. Fariziejizmas tuo metu siejosi su labai didele erudicija. Tačiau ar Paulių galėjo patenkinti tik raidės laikymasis?..“ Lektorės iškeltas klausimas žadino kitą klausimą: ar Paulius, kaip fariziejus, neišgyveno krizės dar iki savo atsivertimo kelyje į Damaską? Laiške filipiečiams nuskamba dramatiškas prisipažinimas: „Aš iš tikrųjų visa laikau nuostoliu palyginti su Kristaus Jėzaus, mano Viešpaties, pažinimo didybe. Dėl jo aš ryžausi visko netekti ir viską laikau sąšlavomis...“ (Fil 3, 8–9). „Tai liudija didelę vidinę įtampą šio fariziejaus širdyje“, – sakė lektorė. Taigi Pauliaus atsivertimą galima traktuoti ne kaip žaibišką lūžį kelyje į Damaską, bet kaip procesą, trukusį ne vienus metus.

hedonizmo bei vartojimo laikais pasirenkančių pačią didžiausią bendrystę su Kristumi bei tarnavimą artimui.

Šv. Mišias koncelebravo mons. Adolfas Grušas, prel. Vytautas Steponas Vaičiūnas OFS, kiti dvasininkai, tarp kurių buvo jėzuitų, saleziečių, marijonų ir kt. kongregacijų narių. Giedojo įvairių kongregacijų seserys vienuolės. Seserys taip pat skaitė bendruomeninius maldavimus, nešė atnašas, aukojamas ir naujam arkivyskupijos Piligriminiam centrui.

Homiliją arkiv. S. Tamkevičius pradėjo padėkos Viešpačiui žodžiais, kad daugybė vyrų ir moterų paskiria savo gyvenimą Dievo tarnystei, drauge pakvietė melstis už visus turinčius Kristaus dvasios ir besiaukojančius, neužmirštant nė šeimų, kuriose drįstama aukotis. Pasak ganytojo, Simeono pranašystė: „Jis bus prieštaravimo ženklas“ (Lk 2, 34) šiandien pildosi su kaupu matant žmonių nenorą priimti Kristaus meilę. „Tarp mūsų – būrys Dievui pasiaukojusių, atėjusių jam padėkoti už galimybę tarnauti žmonėms, – sakė ganytojas, išskirdamas seseris vienuoles dabartiniame pasaulyje. – Jų pasiaukojimas nėra tik simbolinis. Kai kurios seserys po 50 metų tarnauja Bažnyčiai pasirinkdamos patį kukliausią gyvenimo būdą.“ Arkivyskupas vienuolystės pasirinkimą pavadino džiaugsmo šaltiniu, nors, atrodytų, šie žmonės save visiškai apiplėšia. Pasak ganytojo, gero darymas kitiems – tai lobis, su kuriuo bus keliaujama į Tėvo namus.

Po šv. Mišių seserys vienuolės ir broliai kunigai arkikatedroje bazilikoje sugiedojo gražiausią Bažnyčios kūrinių Dievo Motinai – Rytų krikščionių himną Akatistą. Tikintieji galėjo pritarti pasinaudodami neseniai išleistu Akatisto leidiniu.

Žemaičių Kalvarijoje

Vasario 2 d. – kas mėnesį vykstančių Švč. M. Marijos Apsilankymo atlaidų dieną, švenčiant Kristaus paaukojimo šventykloje šventę bei minint Pašvęstojo gyvenimo dieną, į Žemaičių Kalvariją rinkosi įvairių kongregacijų vienuoliai bei vienuolės, gyvenantys Telšių vyskupijoje įsikūrusiuose vienuoliniuose namuose. Pagrindinėse, vidurdienio, šv. Mišiose dalyvavo Eucharistinio Jėzaus seserų, Švč. Jėzaus Širdies pranciškonų misionierių, Skaisčiausiosios Mergelės Marijos Širdies dukterų, Švč. M. Marijos Nepalaujamoms Pagalbos, Šv. Pranciškaus seserų, Švč. Nekaltosios Mergelės Marijos seserų tarnaičių, Motinos Teresės seserų kongregacijų atstovės. Į iškilmes taip pat atvyko broliai pranciškonai ir konventualai, kurie koncelebravo šv. Mišias kartu su Telšių vyskupo vikaru apašt. prot. J. Pr. Gedgaudu, Telšių vyskupijos kurijos kancleriu kan. lic. R. Saunoriumi, Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos vadovais, Šilutės dekanato dekanu kan. J. Vaičiumi ir kitais kunigais. Šv. Mišioms vadovavo Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ. Šv. Mišių metu giedojo Šilutės parapijos choras. Ši atlaidų diena buvo skirta ir Šilutės dekanato tikintiesiems. Telšių ganytojas šv. Mišių pradžioje kreipėsi į iškilmių dalyvius, ragindamas atsiverti Kristaus nešamai Evangelijos šviesai. Pašventinę žvakę vyskupas pakvietė visus dalyvauti žvakių procesijoje.

Per pamokslą Telšių ganytojas kreipėsi į Dievui pašvęstojo gyvenimo atstovus ir atvykusius maldininkus, sveikindamas juos ir primindamas, jog per šią šventę šventinamos žvakės primena Kristaus mokymo šviesą šių dienų pasaulyje. Pašvęstojo gyvenimo atstovai pašaukti nešti pasauliui ne savo, o Kristaus šviesą, skelbti ne savo, o Kristaus išmintį. Šiandiniame pasaulyje

liudyti Kristų nelengva, tačiau vienuolių gyvenimo ir pašaukimo užduotis išlieka tokia pati ir šių dienų pasaulyje – savo gyvenimu nešti pasauliui Kristaus Evangelijos šviesą. Ganytojas priminė, jog būtent pašauktieji turi degti ta meilės ugnimi ir švytėti ta dieviška šviesa, kad šalia esantys žmonės suvoktų, kas yra tikroji tiesa ir tikrasis gyvenimas. Ganytojas kvietė pašauktuosius melstis ir ypač daug dėmesio skirti jaunimui, šeimos bei naujų, brandžių pašaukimų į vienuolinį ir kunigiškąjį pašaukimą ugdymui ir išskojimui. Kaip ištikimą savo pašaukimui vienuolį vyskupas pristatė Italijoje populiarių XX a. šventąjį kapuciną – tėvą Pijų. Kalbėdamas apie šventojo gyvenimą jis sakė, jog šis vienuolis pasižymėjo maldingumu, uolumu ir nuolankumu, gyveno vykdydamas Dievo valią, taip parodydamas pasauliui, jog meilė Dievui ir artimui yra tikrosios ir svarbiausios vertybės ir šių dienų pasaulyje.

Po šv. Mišių Telšių vyskupas kalbėjo pasiaukojimo Švč. M. Marijai malda, bazilikoje buvo giedami Kalnai, apmąstant Kristaus kančią ir jo meilę žmogui. Po pamaldų vienuoliai rinkosi į Parengiamojo kurso patalpas, kur vyko šventinė agapė ir jiems skirta konferencija.

-Vn, kasp, kasab-

Naujų kunigų išventinimas ir atsisveikinimas su apaštališkuoju nuncijumi arkiv. P. S. Zurbrigenu

Vasario 1 d. per vidurdienio šv. Mišias Kauno arkikatedroje bazilikoje arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius diakonams Laurynui Grikiečiui ir Vincui Kudirkai suteikė kunigystės šventimus. Be gausaus būrio dvasininkų, Kauno kunigų seminarijos vadovų bei ugdytojų, tikinčiųjų, iškilmėse dalyvavo, šv. Mišias koncelebravo ir atsisveikinimo žodį tarė tarnystę Lietuvoje baigiantis apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Peteris Stephanas Zurbrigenas, atvykęs į Kauną drauge su apaštališkosios nunciatūros sekretoriumi mons. Jeanu Philippe'u Lantheaume'u.

Pradėdamas iškilmės joms vadovavęs arkiv. S. Tamkevičius pakvietė melstis už diakonus, išeinančius į kelionę su Viešpačiu atlikti jo misijos. Šventinimo apeigoms įpusėjus arkivyskupas pasakė pirmiausia šventinamiesiems skirtą homiliją. Joje ganytojas kvietė apmąstyti kunigystės pašaukimo dovaną, jos tarnaujamąją paskirtį Bažnyčioje. Šiam pašaukimui, ganytojo žodžiais tariant, „pats Kristus nurodė kryptį ir tikslą, suteikė galią“. Ganytojas apgailestavo, kad Bažnyčios gerai nepažįstantys sudvejoja, kam reikalingi kunigai – tarpininkai tarp Dievo ir žmonių. Pasak arkivyskupo, niekas negali pats sau skelbti Evangelijos, o kunigai veikia kaip Kristaus pasiųstieji, kurie, vienybėje su savo vyskupu, skirti tarnauti, ne viešpatauti, būti tikėjimo šaukliais ir atvesti Kristui naujų mokinių. Jis taip pat priminė kunigo pareigas skelbti Dievo žodį, švęsti Eucharistiją ir vadovauti tikinčiųjų bendruomenei, būti klusniam Bažnyčiai. „Savo malda šv. Mišiose, o paskui aktyviu dalyvavimu parapijos gyvenime palaikykite kunigus, kad jiems būtų lengviau atlikti savo tarnystės pareigas“, – užbaigdamas paragino ganytojas.

Pasibaigus šventimų apeigoms, tikinčiųjų plojimais palydėti naujai išventintieji kunigai L. Grikietis ir V. Kudirka kartu su kitais dvasininkais koncelebravo šv. Mišias. Eucharistijos liturgijos pabaigoje prieš ganytojišką palaiminimą arkiv. S. Tamkevičius pasidžiaugė ypač džiugiu arkivyskupijos gyvenimo įvykiu – kunigystės šventimais ir pasveikino naujuosius kunigus palinkėdamas jiems ilgos bei vaisingos tarnystės.

Po atsivertimo Paulius praleidžia apie 10–15 metų Antiochijoje, kur bręsta kaip krikščionių teologas. Jo teologijoje išryškėja tam tikra Dievo ir žmogaus ryšio schema, kurią lektorė įvardijo „nužengiančio ir kylančio palaiminimo judesiu“ (plg. Ef 1, 3–14): Dievo transcendentijos judesys žmogaus link, iš pačios Dievo širdies kylantis ir į žmogų „atsitrenkiantis“ pasiūlymas, pažadina žmogaus širdies atsaką. „Be šio atsako mūsų (ir bet koks kitas) teologinis diskursas būtų tuščias, beprasmiš“, – teigė lektorė. Taip žvilgsnis nukrypo į Laišką filipiečiams, kuriame išryškėja kelios svarbios Pauliaus teologijos detalės. Šiame laiške jis nesiliauja kartojęs: „Džiaukitės!“ (nors pats, kaip manoma, tuo metu yra kalėjime Efeze). Pasak lektorės, tame pačiame laiške vartodamas žodį „liturgija“ ar „liturgas“, Paulius išplečia jo prasmę ir perkelia liturgiją į įvairiaspalves gyvenimo situacijas. Tokiu būdu Paulius kalba apie gyvenimo liturgiją, kurią maitina nepaprastas tikėjimo turinys.

-kr-

Šiaulių katalikių moterų renginys

Sausio 25 d. Šiaulių katalikių moterų šv. Elžbietos draugija sukvietė į renginį, skirtą Stanislavos Jakševičiūtės Venclauskienės mirties 50-osioms metinėms paminėti. Stanislava Jakševičiūtė-Venclauskienė, gimusi 1984 m. Šiauliuose, – pirmoji profesionali lietuvių aktorė, režisierė, visuomenės ir kultūros veikėja. Renginio metu ją vadino visų arba didžiąja Motina, mat ji augino ir katalikiškai išauklėjo daugiau kaip šimtą našlaičių ir beglobių vaikų. Stanislava Jakševičiūtė, tik baigusi mokslus, aktyviai įsitraukė į visuomeninę veiklą: platino lietuvišką spaudą, prisidėjo prie tautinio judėjimo. 1899 m. Palangoje, vėliau Liepojoje, Rygoje, Šiauliuose režisavo pirmąjį lietuvišką spektaklį, Antano Vilkutaičio-Keturakio „Amerika pirtyje“ ir jame suvaidino Agotą. Po Pirmojo pasaulinio karo dirbo mokyklose, dalyvavo visuomeninėje ir labdaringoje veikloje, kelis kartus, vienintelė moteris, buvo išrinkta Šiaulių miesto tarybos nare.

Stanislavos ir Kazimiero Venclauskių šeima unikali tuo, kad augino ir auklėjo pokario našlaičius, pamestinukus, beglobius vaikus. Keliolika vaikų šeimoje augo ir prieškario metais. Artėjant frontui, Stanislava Venclauskienė pasitraukė į Vakarų, po karo su dukra išvyko į JAV. Gyveno ir mirė Vaterbury mieste netoli Niujorko. Šiaulių visuomenė, siekdama įamžinti žmogiškąjį Stanislavos Venclauskienės žygdarbį, pastatė paminklą Motinystei jos namų galerijoje. Vasario 16-osios gimnazijoje Vokietijoje yra Stanislavos Venclauskienės klasė, skiriama jos vardo stipendija. Jai, Antrojo pasaulinio karo metais gelbėjusiai nuo sunaikinimo žydus, pasodintas medis Jeruzalėje.

Minėjimas vyko Švč. Jėzaus Širdies Tarnaičių seserų kongregacijos vienuolyno salėje. Prieš tai Šv. Jurgio bažnyčioje klebonas Egidijus Venckus už Stanislavą Venclauskienę aukojo šv. Mišias. Pilnutėlėje vienuolyno salėje įžangos žodį tarė profesorius Vytenis Rimkus. Profesorius savo kalboje atskleidė istorinę lietuviškos moters – motinos figurą. Ant jos pečių sudėtinguose, skaudžiuose istorijos vingiuose krito išlikimo našta. Motinos reikšmę visuomenės gyvenime ypač gerai rodo Stanislavos asmuo.

Su didele šiluma ir pagarba kalbėjo apie savo motiną devyniasdešimt septynerių sulaukusi Venclauskienės duktė, Šiaulių miesto garbės pilietė Gražbylė Venclauskaitė. Ji pasakojo, jog mama buvo giliai tikinti moteris. Jos kambaryje stovėjo nedidelis altorėlis, kur vaikai būdavo kviečiami kalbėti poterius. Renginyje dalyvavo ir dvi Stanislavos Venclauskienės augintinių dukros. Renginio metu demonstruotos nuotraukos, skambėjo motinų motinai skirti posmai, grojo Šiaulių miesto mokytojų kanklininkų ansamblis. –irat-

Paskaita apie kryžius karavykus

Sausio 28 d. Kauno miesto muziejuje menotyrininkė Gabija Surdokaitė skaitė paskaitą „Kryžius karavykas Lietuvoje: kilmė, paplitimas, papročiai“. Kryžius

Už tarnystę Lietuvoje arkivyskupas padėkojo apaštališkajam nuncijui arkiv. P. S. Zurbriggenui ir įteikė jam Marijos paveikslą.

Žodį taręs arkiv. P. S. Zurbriggenas padėkojo naujiesiems kunigams, ypač kun. V. Kudirkai, studijavusiam vokiečių kolegijoje Romoje, kurią nuncijus taip pat yra baigęs, už jų ištartą „taip“ Viešpaties pakvietimui. Atsisveikindamas su Kauno arkivyskupijos tikinčiųjų bendruomene nuncijus kalbėjo: „Visus septynerius tarnystės metus Lietuvoje skyriau tam, kad Šventojo Tėvo dvasia visada būtų tarp jūsų.“ „Kristaus kryžius buvo mano šviesa“, – sakė popiežiaus atstovas, linkėdamas, kad ši šviesa nušviestų visų gyvenimus. Apaštališkasis nuncijus šiltai atsiliepė apie Kauno Bažnyčią, kuri, jo žodžiais tariant, „kuriam ant gyvųjų akmenų“, prisiminė, kiek daug įsimintinų įvykių – Antrasis arkivyskupijos sinodas, Šiluvos jubiliejus – čia neseniai minėta. Šventojo Tėvo Benedikto XVI vardu arkiv. P. S. Zurbriggenas padėkojo arkivyskupijos ganytojui S. Tamkevičiui bei visai bendruomenei, palinkėjo, kad Dievas laimintų visų tarnystės vaisius.

Palydėdami apaštališkąjį nuncijų, išvykstanti į tarnystę Austrijoje, pamaldų dalyviai drauge su arkikatedros choru kaip padėkos ženklą sugiedojo jam „Ilgiausių metų“.

-kasp-

Policijos pareigūnai ir toliau bendradarbiaus su Lietuvos Caritas

Sausio 27 d. Policijos departamente lankėsi Lietuvos Caritas generalinis direktorius kun. Robertas Grigas, projekto Pagalba prostitucijos ir prekybos moterimis aukoms koordinatore Kristina Mišinienė ir kiti šio projekto darbuotojai. Jie susitiko su Lietuvos kriminalinės policijos biuro Nusikaltimų tyrimo 1-osios valdybos viršininku ir šios valdybos Prekybos žmonėmis tyrimo skyriaus pareigūnais.

Prekybos žmonėmis tyrimo skyriaus pareigūnus su Lietuvos Caritas organizacija sieja glaudūs bendradarbiavimo ryšiai. Lietuvos Caritas šiuo metu teikia pagalbą daugybei nukentėjusiųjų nuo prekybos žmonėmis ir aktyviai bendradarbiauja ikiteisminiuose tyrimuose.

„Tikime, kad bendromis jėgomis galėsime kurti teisingesnę Lietuvą, kurioje kiekvieno žmogaus orumas bus didžiausia vertybė“, – įteikdamas pareigūnams padėką už žmogišką jautrumą, profesinę kompetenciją ir nuoširdų bendradarbiavimą padedant įgyvendinti projektą Pagalba prostitucijos ir prekybos moterimis aukoms sakė kun. Robertas Grigas. Lietuvos Caritas vadovas taip pat apžvelgė pastarųjų metų bendradarbiavimo su policija prekybos žmonėmis srityje rezultatus.

2006 metais, siekiant gerinti policijos ir visuomenės bendradarbiavimą kovos su prekyba žmonėmis bei pagalbos teikimo nukentėjusiems nuo prekybos žmonėmis srityje, buvo pasirašytas geros valios bendradarbiavimo susitarimas tarp Policijos departamento ir Lietuvos Caritas. Šiuo susitarimu numatyta keistis informacija apie prekybos žmonėmis faktus bei aukas, teikti pagalbą prekybos žmonėmis aukoms, rengti seminarus bei konferencijas apie prekybą žmonėmis.

-pdi-

Evangelizacinė šventė Palemone

Sausio 29 d., minėdama Gerosios Naujienos tūkstantmetį Lietuvoje, Palemono parapija pradėjo švęsti šio jubiliejaus evangelizacinę šventę. Nuo pat ryto Švč. M. Marijos Rožinio Karalienės bažnyčioje vyko Švč. Sakramento adoracija. Tą pačią dieną parapijoje prasidėjo Kauno arkivyskupijos augziliaro vyskupo Jono Ivanausko kanoninė vizitacija. Vyskupas aplankė Neveronių ir Palemono vidurines mokyklas, susitiko su mokytojais ir mokiniais, po pietų pabendravo su parapijos pastoracine taryba, įvairių grupelių nariais. Vakare ganytojas vadovavo Eucharistijos liturgijai. Jis palinkėjo bendruomenei išlikti šviečiančiais žiburiais, dėti pastangas, kad Evangelijos šviesa paliestų vis daugiau ir jos nepažįstančių, pakvietė dalyvauti šios šventės kulminacijoje – vasario 1 d. iškilmingai švenčiamose sekmadienio šv. Mišiose.

Sausio 31 d., šeštadienį, Šv. Jono Bosko šventę drauge paminėjo Kauno ir Vilniaus bendruomenių saleziečiai. Jie aukojo šv. Mišias už mirusius brolius, seseris salezietes ir savo geradarius. Antrąją evangelizacinės šventės dieną ypatingas dėmesys buvo skiriamas Atgailos sakramentui.

Vasario 1 d., sekmadienį, Palemono bažnyčioje buvo švenčiami ir Šv. Jono Bosko atleidai. Iškilmingai Eucharistijos liturgijai vadovavo vyskupas J. Ivanauskas. Homilijoje ganytojas priminė pagrindinius jubiliejinių metų tikslus ir siekius: ugdyti gyvą, brandų ir veiklų krikščionišką tikėjimą, skatinti nuolat skaityti Šventąjį Raštą, įsisaugoti sekmadienio šventimo svarbą, subrandinti daugiau dvasinių pašaukimų, didesnę dėmesį skirti šeimai, evangelizacijai ir katechezei.

Po šv. Mišių Palemono mokyklos mokiniai, parapijos vaikai ir jaunimas šoko ir dainavo, pasirodė vaikų dienos centro krikščioniškas cirkas „Monelli“. Šventė baigta agape ir troškimu, kad šiuos metus ir visą gyvenimą Dievo meilės spinduliais nušviestų Marija Krikščionių Pagalba, užtartų šv. Paulius ir šv. Brunonas.

-sdb-

Malda už šeimas Kėdainių Šv. Juozapo bažnyčioje

Vasario 4 d. 12 val. Kėdainių Šv. Juozapo bažnyčioje buvo aukojamos šv. Mišios už parapijos, miesto, Kauno arkivyskupijos ir visos Lietuvos šeimas. Būtent šia intencija šventovėje jau kuris laikas vyksta pamaldos kiekvieno mėnesio pirmąjį trečiadienį.

Šį rudenį 300 metų jubiliejų švęsianti Šv. Juozapo parapija, kurios bažnyčia kelis gyvavimo dešimtmečius sovietmečiu buvusi paversta sandėliu, tikinčiuosius traukia garbinga istorija ir maloningu Šv. Juozapo su kūdikiu Jėzumi paveikslu (XVIII a.) didžiajame altoriuje. Būtent į šv. Juozapą krypta tikinčiųjų akys ir prašoma jo užtarimo, kad Viešpats stiprintų šių dienų šeimas, išgyvenančias ir materialinių, ir dvasinių sunkumų. Kėdainių krašte gyvą pamaldumo šv. Juozapui tradiciją toliau puoselėti paskatino ir Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, 2007 m. čia vykusiam Kėdainių dekanato eucharistiniame kongrese linkėjęs, kad garsas apie šeimų ir vyrų globėją šv. Juozapą sklįstų ir už šio krašto ribų. Ypač iškilmingai čia švenčiamos Šv. Juozapo, Švč. M. Marijos Sužadėtinio, iškilnės kovo 19 d. Jų švęsti į

karavykas – tai dviejų kryžmų kryžius, viršutinei kryžmai esant trumpesnei už apatinę. Šio kryžiaus funkcija išskirtinė – tikėta, jog jis gelbsti nuo maro. Lietuvoje kryžius vadintas maro kryžiumi, taip pat – Šv. Zacharijo, Šv. Roko, Šv. Benedikto kryžiumi. Tikėjimas dviejų kryžmų kryžiaus galia plito iš Ispanijos miestelio Karavako, jame saugota 1229 m. iš Jeruzalės per Kryžiaus karus atkeliavusi Švč. Kryžiaus relikvija. Ją bei dviejų kryžmų kryžių Karavako gyventojai labai gerbė ir tikėjo, jog jie saugo miestelį nuo potvynių, audrų, ligų, kitų nelaimių. Kai 1546 m. kilo maro epidemija, vienas Tridendo Susirinkimo narys, ispanas, prisiminė Karavako kryžių ir kreipėsi į Dievą apsaugos nuo jos. Kadangi niekas iš Susirinkimo narių nemirė, šis kryžius dar labiau imtas gerbti. Jį išgarsino ir kiti atvejai, kai, kur kitur kilus maro epidemijai, pavyzdžiui, XVII a. Pietų Vokietijoje – Badene, vėl kreiptasi į Dievą prisiminus Karavako kryžių ir išsigelbėta.

Manoma, kad dviejų kryžmų nedideli kryželiai į Lietuvą atkeliavo XVI a. pab.–XVII a. pr. Žinoma, kad tuo laikotarpiu juos nešiojo maldininkai – pasikabinę ant kaklo arba įsisegę į drabužius kaip relikvijorių, kad apsaugotų nuo bėdų. Du tokie kryželiai 1931 m. rasti Apuolės kapinyne. Prelegentė rodė vieno lapo spaudinius su raizytiniu karavyko vaizdu: kryžiaus kryžmose bei liemenyje – 18 raidžių ir 7 kryželiai, kiekvienas ženklas simbolizuoja tam tikrą šv. Zacharijo sudarytos karavyko maldos eilutę – citatą iš Šventojo Rašto, pvz.: „Dieve, Dieve mano, išvaryk marą nuo šios vietos ir išgelbėk mane.“ Tokie spaudiniai leisti krikščioniškuose kraštuose ir Lietuvoje, platinti per atleidus, didesnes religines šventes. Jie buvo kabinami namuose arba nešiojami prie savęs susukti į ritinėlį ir įdėti į kapsulę. Pasak G. Surdokaitės, karavykai aukoti kaip votai, jie mini mi Vilniaus Visų Šventųjų, Liškiavos, kitų šventovių inventorinėse knygosė.

Mediniai karavykai Lietuvoje imti statyti XVII–XVIII a., tačiau nežinoma, ar gausiai, mat raizytiniuose šaltiniuose jie

įvardijami bendru – kryžiaus pavadinimu. Lietuvoje mediniai karavykai buvo statomi kaimo viduryje, sodybose, kryžkelėse. Jie neretai „apsitaisydavo“ šv. Roko skulptūrėlėmis. Vilniaus benediktinių vyresniosios Onos Valavičiūtės užsakymu 1772 m. nuliedinti du karavykai ant varpo. Kai neliko maro epidemijų, tikėta, kad karavykas saugo nuo kitų ligų protrūkių, tarkim, dizenterijos. Daug karavykų Lietuvoje pastatyta 1848 m. ir 1893 m. – siaučiant dizenterijos epidemijai, 1913–1919 m. – plintant choleros ligai.

Pasak G. Surdokaitės, XX a. karavykui Lietuvoje priskiriama nacionalinio kryžiaus funkcija. Švenčiant Lietuvos nepriklausomybės 10-metį (1928 m.) jis pastatytas kaip tautos pasididžiavimo simbolis. -jkk-

Pristatyti Dubingių bažnyčios projektai

Sausio 28 d. Dubingių parapijoje, Asvejos regioninio parko direkcijos patalpose (Molėtų r. sav.), surengta Šv. Jurgio parapijos bažnyčios, planuojamos statyti Dubingiuose, projektų peržiūra. Medinę Dubingių parapijos bažnyčią 1954 m. sunaikino gaisras. Architektai pristatė 11 projektų, tarp jų du senosios – sudegusios (pirmosios ir rekonstruotos) bažnyčios projektus. Pristatyme dalyvavo Kaišiadorių vyskupas J. Matulaitis, vyskupo generalvikaras mons. A. Jurevičius, bažnyčios statybos mecenatai A. ir A. Rusteikos, Molėtų savivaldybės meras, Dubingių seniūnas, Asvejos regioninio parko direktorius, Dubingių parapijos klebonas, bažnyčios atstatymo iniciatyvinės grupės nariai ir apie 100 parapijiečių. Visi susibūrusieji apžiūrėjo pristatytų projektų maketus, iš klausė architektų ir kitų suinteresuotų asmenų pranešimus. Bendru sutarimu buvo nutarta projektų maketus palikti ilgesniam laikui Asvejos regioninio parko direkcijos patalpose, kad visi suinteresuotieji asmenys, pirmiausia parapijiečiai, galėtų susipažinti ir pareikšti savo nuomonę dėl projektų.

-KŠ-

šią Kauno arkivyskupijos piligriminę šventovę nuoširdžiai kviečia parapijos klebonas ir Kėdainių dekanas kun. Gintaras Pūras.

Vasario 4-ąją Eucharistijos liturgijai Šv. Juozapo bažnyčioje vadovavo čia atvykęs Kauno arkivyskupijos augziliaras vyskupas Jonas Ivanauskas, koncelebravo Kėdainių dekanate tarnaujantys kunigai. Šv. Mišiose, be gausiai žvARBOKĄ dieną besimeldusių kėdainiškių, dalyvavo ir miesto valdžios žmonės, Kauno arkivyskupijos kurijos, Katechetikos, Piligriminio, Jaunimo, Šeimos centrų atstovai.

Homiliją pasakęs vysk. J. Ivanauskas pabrėžė svarbą savo gyvenamuoju metu, nors jis būtų ir sunkmetis, išlikti su Marija, Juozapu, Jėzumi, kvietė svarstyti, ar visomis savo gyvenimo aplinkybėmis yra išsaugomas ryšys su Šventąja Šeima, ar neliekama gyvenime be taip svarbios Dievo artumos, be gyvo asmeniško santykio su juo. Nubrėžiant galimas išeitis iš dabartinių pasaulį krečiančių sunkumų, kaip svarbiausia iš jų iškelta paprasta ir žmogaus skurdą bei vargą apglėbianti išeitis – susidraugavimas su Dievu. Ganytojas atkreipė dėmesį į Evangelijos žinios jubiliejinių metų akcentus, kurie Lietuvos tūkstantmečiui gali suteikti prasmingų bendruomeniškumo, socialinio solidarumo ir kt. krikščioniškųjų akcentų.

Vyskupas nuoširdžiai sveikino ir už darbą dėkojo pamaldose taip pat dalyvavusiems rajono tikybos mokytojams bei katechetams, mat tą pačią dieną iš ryto dekanato Pastoracijos centre vyko jų metinis susirinkimas.

Jame jaunimo ugdytojai susitiko su vyskupu J. Ivanausku, pasidalijo tikybos mokymo bei parapinės katechezės situacija ir sunkumais dekanate. Mokytojai, katechetai buvo paskatinti palaikyti glaudesnius ryšius su vietos bendruomenėmis, tėvais, daugiau dėmesio skirti savo pačių dvasinei atgavimui ir kt. Arkivyskupijos institucijų atstovai pristatė savo veiklą ir pakvietė bendradarbiauti atveriant jauniems žmonėms įvairesnių galimybių ir būdų artėti prie Dievo, krikščioniškųjų vertybių. Susitikime dalyvavo ir švietimą rajone kuruojantys valdžios žmonės.

Tos pačios dienos popietę arkivyskupijos augziliaras vysk. J. Ivanauskas ir institucijų darbuotojų komanda susitiko su Kauno II dekanato tikybos mokytojais ir katechetais. Vasario mėnesį tokie susitikimai dar vyks Jonavos, Ukmergės, Raseinių, Jurbarko ir Kauno I dekanate. Kovo mėnesį dekanatų centruose bus susitinkama su arkivyskupijos *Caritas* darbuotojais.

-kasp-

NUODĖMĖS PARALYŽIUS

7 eilinis sekmadienis (B)

Iz 43, 18–19.21–22.24–25; 2 Kor 1, 18–22; Mk 2, 1–12

Pasak tradicijos, evangelistas Morkus parašė apaštalo Petro skelbtą Evangeliją, skirtą paprastiesiems, Palestinos nepažįstantiems žmonėms. Morkaus tekstas yra tarsi liudytojo pasakojimas: jame neaiškinama, nekomentuojama, o tik pasakojama, kas pamatyta ir išgirsta. Morkaus evangelijoje nėra ilgų Jėzaus kalbų, daugiau liudijami jo darbai, išmintis ir stebuklinga galia. Tačiau evangelisto dėmesys neapsiriboja tik regimomis apraiškėmis. Pasakojami stebuklai turi žadinti mūsų tikėjimą. Jie patvirtina Viešpaties Jėzaus pažadą: „Atėjo įvykdymo metas, Dievo karalystė čia pat!“ (Mk 1, 15).

Pirmajame Morkaus evangelijos skyriuje buvo aprašyta daugybė išgydymo bei išlaisvinimo atvejų: netyrosios dvasios varginto žmogaus, Simono uošvės, daugelio pas Jėzų atėjusių žmonių, taip pat raupsuotojo. Šios istorijos parengia išgirsti šiandienos pasakojimą apie paralitiko išgydymą: tai pasakojimas apie atleidimą, Viešpaties galybę ir krikščioniškąją bičiulystę.

Pasakojime apie paralyžiuotojo išgydymą evangelistas vaizduoja nuodėmės užvaldytą ir supančiotą žmogų. Todėl Jėzus pirmiausia jam taria: „Sūnau, tau atleidžiamos nuodėmės.“ Šio įvykio komentaras gali būti apaštalo Pauliaus žodžiai: „Kristus mus išvadavo, kad būtume laisvi“ (Gal 5, 1). Atleisdamas nuodėmes Jėzus pareiškia, jog iš tikrųjų yra Dievas. Rašto aiškintojai gerai suprato jo žodžių prasmę, nors nepripažino jų teisingumo – jie išvelgė piktžodžiavimą. Siekdamas sužadinti jų tikėjimą ir patvirtinti dieviškąją galią atleisti nuodėmes, Jėzus išgydo paralitiką ir iš kūno ligos.

Mesijo laikus ženklina nuodėmių atleidimas. Izaijas pranašauja, kad aklieji praregės, o luošieji galės vaikščioti. Paralyžius laikytas nuodėmės padariniu. Netiesiogiai visos blogybės, ligos ir kančios yra nuodėmės padarinys. Tiek nekaltieji, tiek kaltieji kenčia dėl gimtosios nuodėmės padarinių. Nuodėmė gali taip galingai veikti, kad žmogus neįstengia net pajudėti, neįstengia artintis prie pagalbos. Piktasis užblokuoja žmogaus vaizduotę melagingais įvaizdžiais, sukausto baime. Bijau žengti pirmą susitaikinimo žingsnį – slepiuosi už įsivaizdavimo, kad bars, atstums... „Kaip galiu tikėtis atleidimo, juk pats sugrioviau savo gyvenimą, santuoką, vaikų gyvenimus.“ Iš anksto sudedame ginklus: „Veikiausiai vėl nusidėsiu...“ Tokios mintys liudija, jog esame paralyžiuoti. Mums reikia gydymo, gal net fizinio, o dvasinio – tai tikrai.

Šio įvykio aprašyme yra svarbus momentas. Paralitikas savo jėgomis neįstengė prisiartinti prie Jėzaus. Jį atnešė giminaičiai, bičiuliai ar kaimynai. Dėl daugybės susirinkusių žmonių jie negalėjo patekti į patalpą, kurioje buvo Jėzus, tačiau neatsisakė savo sumanymo ir nuleido lignonį pro namo denginyje padarytą angą. Jėzus pamatė jų tikėjimą ir dėl to tikėjimo išgydė lignonį. Šiame pasakojime galime išvelgti tikinčiųjų bendruomenės, Bažnyčios įvaizdį. Kiekvienose Mišiose kunigas prieš Komuniją meldžiasi: „Žiūrėk ne mūsų nuodėmių, bet savo Bažnyčios tikėjimo.“ Kristus mus gydo ir pašventina, tačiau laukia ir mūsų dalyvavimo šiame darbe. Mūsų liudijimas, malda ir auka stiprina brolių tikėjimą. Atvirksčiai, tikėjimo stoka ar blogas elgesys gali sukelti papiktinimą.

„Tu nešlovinai manęs, Jokūbai, tau nusibodau aš, Izraeli.“ Per pranašą Izaiją Dievas žada „naują dalyką“, nepaisydamas savo tautos nuodėmių ir užmaršaus nenuoseklumo. Mums gresia pavojus bodėtis Dievo darbais, nuolat ieškoti paviršinių dirgiklių. Mus supantis (žiniasklaidos vaizduojamas ir kuriamas) pasaulis yra nuolatine virtinė besikeičiančių scenų. Ilgainiui tas mirguliuojantis kaleidoskopas pabosta, ilgimės išgyventi kažką tikra. Įdomybių ieškojimo nuostata paprastai perkeliama į dvasinį gyvenimą. Ieškome naujovės, tačiau dažnai matome tik išorinį vyksmą. Pranašo Izaijo žodžiai liudija, jog ši pagunda sena kaip pasaulis.

Susibūrusieji apie Jėzų taip pat laukė įvyksiant kažką ypatinga. Jie net nepastebėjo, kad trukdo patekti į patalpą žmogui, kuriam Jėzaus pagalbos reikėjo labiausiai. Galiausiai vyksta kažkas išoriškai regima: praardomas stogas, iš viršaus nuleidžiamas guolyje paralyžiuotasis. Žmonės tikisi tuoj pamatysią kažką įdomaus. Tačiau Jėzus tik ištaria žodžius: „Sūnau, tau atleidžiamos nuodėmės.“ Tai daug, ar mažai? Jei išgirstame, kad kas nors po keliolikos metų atliko išpažintį, – tai daug ar mažai? Reikšmingiausi pokyčiai dažnai nepastebimi, neefektingi.

Rašto aiškintojai rimtai priekaištuoja: „Jis piktžodžiauja.“ Jėzus įvykdytu stebuklu kviečia visus dalyvius išvelgti esmę, suvokti Dievo meilę. Šis kvietimas galioja ir mums. Mylintis žmogus kiekvieną kasdienį darbą ar veiksmą išgyvena kur kas giliau, neieško nuolat naujų dirgiklių ar įdomybių. Jei kasdieniame gyvenime išgyvename Dievo atleidimą, Kristaus meilę, tuomet Dievas nėra mums nuobodus. Džiaugiamės deramai švenčiamos liturgijos grožiu, nereikalaujame fejerverkų ar spektaklių bažnyčioje. Naujovės versmė yra Šventoji Dvasia, o ne išorinės įdomybės. Dievas daro naujus dalykus, atveria kelią dykumoje, tačiau tam reikia mūsų pasitikėjimo.

DYKUMOS IŠŠŪKIS

I gavėnios sekmadienis (B)
Pr 9, 8–15; 1 Pt 3, 18–22; Mk 1, 12–15

Visi išgyvename įtampą tarp išpažįstamo tikėjimo reikalavimų ir gesinančios kasdienio gyvenimo aplinkos. Bažnyčioje išgirstą žodį, širdyje priimtus pasiryžimus lengvai užgožia televizorius, įsuka ir praryja tos pačios kalbos apie gyvenimą ekrane, apie jame nuolat šmėžuojančius ir nervinančius kvailius, nevykėlius, vagis, nusikaltėlius, apgavikus. Tačiau atkreipkime dėmesį – kiek laiko sekmadienį atmintyje ir širdyje išlieka išgirstas Dievo žodis... Rekolekcijų dalyviai taip pat patiria Dievo žodžio iššūkį ir skausmingą susidūrimą su įprastine tikrove. Apmąščius, net juntamai patyrus Dievo malonės ženklus, tenka nusileisti ant kietos žemės. Gavėnios laikotarpis ragina mus aštriau ir gyviau išgyventi Dievo žodžio iššūkį kasdienybei.

Šiandienos Evangelijos skaitinys prasideda žodžiu „netrukus“: „Netrukus Dvasia jį paakino nukeliauti į dykumą.“ Jėzus buvo tik ką pakrikštytas Jordane, ką tik nuskambėjo Tėvo balsas: „Tu esi mano mylimasis Sūnus, tavimi aš gėriusi.“ Po tokio aiškaus Dievo meilės paliudijimo – dykumos išbandymas. Išvadavęs iš Egipto vergijos Dievas veda savo mylimą tautą ne į pažado žemę, bet pirmiau į dykumą. Dykumos patirtis patikrina ir nuskaistina meilę. Dievas per pranašą Ozėją kalba apie savo tautą: „Todėl dabar aš viliosiu ją, išvesiu ją į dykumą ir prašnekinsiu jos širdį“ (2, 16).

Kitais liturginio ciklo metais, kai gavėnios pradžioje skaitomos Mato ir Luko evangelijų ištraukos, plačiau atskleidžiamas trejopas Viešpaties gundymas. Evangelistas Morkus glaustame pasakojime vien tik pastebi, kad Jėzus buvo gundomas. Jėzus patiria šėtono gundymus, panašiai kaip Izraelio tauta dykumoje. Jėzus nesigėdijo gundymų ir pasakojo apie juos savo mokiniams. Tie gundymai buvo nukreipti ne tiek į patį Jėzų, kiek į jo užduotį. Iš pasakojimo aišku, kad jis nepasidavė pagundoms ir tuomet pradėjo savo misiją.

Pagundos yra šio pasaulio dalis. Jų sudėtingumas tas, kad jose visuomet yra patrauklumo ir gėrio elementų. Šėtonas savo viliones net grindžia Rašto žodžiais – tai perduota Mato ir Luko evangelijose. Pradžios knygoje pasakojama, kad kreipdamasis į moterį gundytojas taip pat sėjo abejonę Dievo žodžių teisingumu. Pojūčiai irgi pasiduoja valios tėkmei: medis atrodė „geras maistui ir žavus akims“. Pasiduodamas pagundai žmogus iš-

kreipia grožį ir gėrį, paversdamas tai blogiu. Žmogaus kūnas yra gražus, bet, pavyzdžiui, pornografija šį grožį iškreipia, sugriauna ir galiausiai veda į mirtį.

Jėzaus buvimas dykumoje primena biblinius išbandymo, pasirengimo ir pasninko laikotarpius. Mozė keturiasdešimt dienų pasninkavo ant Sinajaus kalno, o Elijas keturiasdešimt dienų keliavo į Horebo kalną. Keturiasdešimt dienų ir naktų lijo lietus, kol pasidarė tvanas Nojaus laikais. Evangelija ne tik atskleidžia Jėzaus panašumą su Nojumi, Moze ir Eliju. Matome, kad su Mesiju atėjo istorijos išsipildymo valanda. Evangelistas neakcentuoja Jėzaus kovos su šėtonu. Mesijas nugali blogio gundymą, gražinama pasaulio darba.

Lakoniškas pasakojimas leidžia numanyti, kad Jėzus taikiai gyveno su laukiniais žvėrimis. Atėjo Izaijo išpranašautas laikas, kai „vilkas viešės pas avinėlį, leopardas guls greta ožiuko“ (Iz 11, 6). Kristui tarnaujantys angelai reiškia gražintą vienybę tarp žemės ir dangaus. Ši vienybė galutinai patvirtinta ant Kryžiaus.

Į dykumą Jėzų akina ne smalsumas, ekstremalių patirčių ar nuotykių paieška. Dievo Dvasia veda Jėzų į vieatvę, mirties artumą, kur jis gali patirti Dievo artumą. Kas atsiveria vienatevei, atsiveria taip pat ir mirties galimybei, pratinasi mirti. Tai viena iš priežasčių, kodėl daugelis žmonių instinktyviai bijo ir šalinasi vienatevės. Jie nesąmoningai ir lengvabūdiškai nori triukšmu ir bruzdėjimu apsaugoti nuo mirties. Mesijas Jėzus vienumoje sutinka gyvą Dievą. Žmogiškosios egzistencijos paribyje jis yra pamokomas ir sustiprinamas. Dvasinė stiprybė neįsigyjama turgaus aikštėje.

Turime pozityviai priimti tai, kad evangelistai skirtingai atpasakoja tą patį įvykį ir akcentuoja kitus dalykus. Pavyzdžiui, Morkus nemini to, kad Jėzus dykumoje pasninkavo. „Angelai jam tarnavo“ – gal tai reiškia, kad Dievo pasiuntiniai aprūpino Jėzų maistu? Panašiai kaip pranašas Elijas buvo angelo maitinamas kelionėje arba Izraelio tauta dykumoje maitinta per Dievo apvaizdą. Pasninko tikslas nėra vien maisto kiekio apribojimas. Svarbiausia stiprinti ryšį su Tėvu. Asketiniai apsimarinimai gali duoti net priešingų vaisių – ugdyti fariziejišką puikybę: mano valia stipri, aš įstengiu. Nuolankiai pasninkaudamas žmogus gali geriau suvokti savo kaip kūrinio priklausomybę, ribotumą. Tik nuolankia širdimi galiu išgirsti ir priimti sustiprinančius žodžius: „Tu esi mano mylimasis Sūnus, tavimi aš gėriusi.“

KALNO REGINYS

II gavėnios sekmadienis (B)

Pr 22, 1–2. 9–13. 15–18; Rom 8, 31–34; Mk 9, 2–10

Antrojo gavėnios sekmadienio Evangelijos skaitinys lengvai prakalbina mūsų vaizduotę. Tačiau turime neapsiriboti vien įtaigia Jėzaus atsimainymo scena, o pasvarstyti, ką Viešpats mums ja apreiškia. Dar neatėjo laikas pasistačius palapines palaimingai gėrėtis nuostabiu spindesiu. Balsas iš dangaus liepia „klausyti“, o ne vien „žiūrėti“. Dieviškojo apreiškimo prasmę padeda suvokti šventieji liudytojai iš anapus – Mozė ir Elisas. Šventieji liudija tai, ką pats Dievas sako apie save Jėzuje Kristuje. Atsimainymo metu jo liudytojai Mozė ir Elisas – nuostabūs tikėjimo mokytojai. Susitikimas ant kalno yra pranašų ir drauge visų ateisiančių po jų šventųjų liudijimas, nurodantis Dievo Sūnaus šlovingą kryžiaus auką.

Vėlesniais gavėnios sekmadieniais skaitysime Jono evangeliją, kurioje ypač pabrėžiamas regėjimo ir tikėjimo santykis. Kai evangelistas Jonas sako: „Žiūrėkite, kokia meile apdovanojo mus Tėvas: mes vadinamės Dievo vaikai – ir esame“ (1 Jn 3, 1), susidaro įspūdis, kad kalbama apie akivaizdų dalyką, kurį galima kone apčiuopti, į kurį pakanka pažvelgti, idant įsitikintume, jog tikrai yra taip. Pakanka vien meilės žvilgsnio. Kas to nemato, juo labiau neįstengs to suprasti. Ką reiškia žmogiški įtikinėjimai apie Dievo meilę ir ištikimybę? Šios dienos Evangelijoje pirmiausia dėmesį atkreipia „regimas“ vaizdas. Tėvo balsas ir pranašų kalbėjimas padeda atpažinti antgamtinę tikrovę.

Jėzaus atsimainymo scenoje gausu įvaizdžių, kurie Jėzaus amžininkams buvo savaiame suprantami. Jėzus atsimainymo metu tampa kitoks ir išlieka tas pats. Jis nėra šviesos apšviestas, bet pats šviečia. Žinoma, evangelistas perteikia veikiau savo įspūdžius, nesiekia tikslaus aprašymo, kaip gamtos mokslų stebėtojas. Jėzaus šviesa prasiskverbia taip pat pro jo drabužius. Buvo tikima, kad Mozė ir Elisas parengia kelią Mesijui. Kaip apaštalai galėjo juos atpažinti? Nenurodomi jokie regimi požymiai, pagal kuriuos galima būtų atpažinti figūras. Apaštalai girdėjo, kaip jie „kalbėjosi su Jėzumi“.

Petras šioje ypatingoje situacijoje imasi iniciatyvos. Tiesa, palapinė tėra tik laikina buveinė, tačiau ji leistų bent šiek tiek išlaikyti dieviškuosius įvykius. Petras nebežino, ką sakas – Mesijas negali priklaustyti tik trims, jis pažadėtas visai tautai. Atsimainiusiems asmenims nereikalingos palapinės. Dieviškasis įvykis negali būti uždarytas ir įtvirtintas palapinėje.

Kita vertus, kartais patiriame panašią pagundą slėptis nuo nemalonios kasdienybės tariamai kilnesniais užsiėmimais. Norime kuo ilgiau būti ten, kur gerai jaučiamės, ne tik kitus, bet ir save bandome apgaudinėti ir pasiteisinti. Tiesa, svajoti gera, svajoti net būtina. Liūdna, kai sutinkame jaunuolių, nebenorinčių net svajoti. Tačiau svajonės yra tam, kad bent iš dalies jas įgyvendintume. Neturime slėptis melagingų iliuzijų pasaulyje, kuris neretai būna kitų išgalvotas ir primestas.

Apgaubęs debesis visai išmuša orientaciją. Kai nebegalime orientuotis pasikliaudami akimis, belieka įtempti klausą. Apaštalai kuo įdėmiausiai klausosi. Debesis yra Dievo artumo įvaizdis, jis apreiškia, tačiau drauge ir uždengia. Apaštalai įtraukiami į jiems apsiereiškiančio Dievo slėpinį. Jie girdi Dievo balsą, kuris panašiai kaip krikšto Jordane metu išpažįsta vienintelį mylimąjį Sūnų ir jo antgamtinę šlovę. Liepiama jo klausyti, nes jis neša gelbėjančią Dievo žinią.

Staiga viskas vėl pradingsta. Kitų daugiau nebesimato, tik vienintelis Sūnus, tačiau nebe tuo šlovinguoju pavidalu, kuriuo ką tik buvo pasirodęs. Buvo padovanota nepamirštama šviesos valandėlė, pasitinkant mirtį ir tamsybių valandą.

Apaštalai nusileidžia nuo kalno ir grįžta į įprastinį gyvenimą. Jėzus uždraudžia jiems pasakoti, ką jie matė. Jėzus priešingas sensacijoms. Išmintis diktuoja, kad nebūtina visiems pasakoti visko ir bet kada. Šiuo atveju nurodomas terminas: apaštalai įpareigojami nepasakoti apie atsimainymą iki prisikėlimo. Tik po prisikėlimo išryškės, kad Jėzus yra ne tik savo tautos, bet visų tautų Mesijas. Tada bus galima ir būtina kalbėti apie jo šlovę. Tampa akivaizdu, jog Jėzaus atsimainymas nėra tik laikina juslių iliuzija, tai pranašystė apie išliekančią ateitį.

Apaštalai svarstė, ką reiškia prisikelti iš numirusių. Jie visi tikėjo bendrąja visų žmonių prisikėlimo tiesa. Tačiau kalbant apie Mesiją, jis turėjo pirma mirti, kad prisikeltų. Būtent Mesijo mirtis atrodė jiems neįtikėtinas dalykas. Trumpam išvydę atsimainiusį Mesiją jie įsivaizdavo, kad jo mirtis dar mažiau tikėtina. Mes taip pat klausiamo: ką reiškia prisikelti iš numirusių. Mūsų klausimai kyla iš kitokios patirties. Mūsų mąstymas gali būti pakliuvęs į kitokius spąstus. Gal esame materialistinių vaizdinių ar klaidinančių Dievo įvaizdžių belaisviai.

Nužengęs nuo kalno Jėzus lieka vienas iki pat Golgotos. Tiesa, jis nužengia drauge su Petru, Jokūbu ir Jonu. Tačiau ten, kur rengiasi eiti Jėzus, jie negali jo palydėti.

Kun. dr. Kęstutis Kėvalas

Demokratijos stiprinimas įgalinant visuomenės asmenybiškumą pagal Joną Paulių II

Santrumpos

CA – Jonas Paulius II. *Centesimus annus* (1991).

SRS – Jonas Paulius II. *Sollicitudo rei socialis* (1987).

VS – Jonas Paulius II. *Veritatis splendor* (1995).

Sąvoka „visuomenės asmenybiškumas“, arba „visuomenės subjektyvumas“, popiežius Jonas Paulius II įvardija valstybės piliečių atvirumą ir gebėjimą kurti įvairius tarpusavio santykius, kurie padeda įveikti visuomenės susvetimėjimą bei radikalų individualizmą. Tai labai įdomi sąvoka, atskleidžianti visuomenės pajėgumą išskleisti asmens gebėjimą kurti bendrystę su kitais žmonėmis. Ši tikrovė yra būtina kuriant demokratinę visuomenę. Jei šis gebėjimas neišnaudojamas ar yra „užspaustas“, bendrystė nekuriama ir visuomenė neasmeniškėja. Bbelieka kone viena galimybė įkurti valstybėje bendrumą per totalitarinį valdymą. Demokratija atveria laisvę žmogaus individualiai raiškai, nes pripažįsta asmens pagrindines teises. Šis atvirumas veikti lemia tai, kad visuomenėje randasi įvairių tarpusavio santykių. Demokratijos sąlygomis jie reiškiasi aktyviai dalyvaujant valstybės politiniame ir ekonominiame gyvenime bei prisidedant prie moralinės-kultūrinės aplinkos visuomenėje kūrimo. Tokių santykių kūrimui labai svarbi yra draugiška valstybės politika, pozityvus požiūris į verslumą bei gebėjimą kurti ir palaikyti „moralinę ekologiją“.

Enciklikoje *Centesimus annus*, išleistoje 1991 m. (pop. Leono XIII enciklikos *Rerum novarum* šimtmečio proga), Jonas Paulius II pristato šias politines, ekonomines ir moralines visuomenės organizavimo gaires, ypač turėdamas omenyje tuos kraštus, kurie turi atkurti savo visuomenių gyvenimą žlugus marksistinei-komunistinei ideologijai. Socializmo tikslas buvo įveikti visuomenės susvetimėjimą, kuris, pasak Markso, įmanomas tik panaikinant privačią nuosavybę, kad ši nebūtų susiskaldymo tarp žmonių priežastis. Žinia, šis sprendimas ne tik nepanaikino susiskaldymo visuomenėje, bet dar labiau jį sustiprino, nes įsigalėjo tarpusavio įtarinėjimo, baimės ir nepasitikėjimo kultūra. Taip pat marksizmo ideologija argumentavo, kad panaikinus laisvosios rinkos santykius išivyraus bendras darbas dėl bendro gėrio, kur kiekvienas save atiduos pagal galimybes ir galės pasiimti iš bendro turto pagal porei-

kus. Šis principas taip pat neveikė, nes žmonės pradėjo dirbti pagal „galimybes“ ir savintis pagal poreikius, kurie pasirodė buvę didesni negu jų įdėtas darbas. Tai lėmė šios sistemos ekonominį žlugimą. Pasirodė, jog privatinės nuosavybės panaikinimas ir natūralaus žmogų motyvuojančio savinaudos principo nepaisymas sugriovė visuomenės natūralius santykius ir pagaliau pakenkė paties žmogaus asmens vystymuisi. Šią socializmo klaidą Jonas Paulius II pavadino esant „antropologinio pobūdžio“ (CA 13). Marksistinės ideologijos visuomenėje buvo nusižengta elementariausiems žmogaus prigimtyje įrašytiems reikalavimams. Socializmo kultūra tapo klasikiniu pavyzdžiu, kaip gali būti sugriautas „visuomenės asmenybiškumas“, kur žmonių natūralūs ir spontaniški tarpusavio ryšiai, besikuriantys dėl tarpusavio gėrio, buvo pakeisti dirbtinai komunistų partijos suplanuoto veikimo užmojais. *Centesimus annus* nagrinėja visuomenės susvetimėjimo ir asmenybiškėjimo fenomeną, kuris ne mažiau aktualus ir mūsų šiandienos visuomenei, nors jau nebegyvename socializmo sąlygomis.

Jonas Paulius II, prieš tapdamas popiežiumi, aktyviai mąstė ir rašė apie žmogaus prigimties, žmogiškojo veikimo ir autentiškos laisvės sampratas. Savo filosofiniame veikale „Asmuo ir veiksma“ Karolis Woityla apibrėžia žmogaus laisvę kaip žmogaus gebėjimą veikti, save valdyti, save dovanoti ir pagaliau save peržengti, arba „asmens transcendenciją“. Žmogus tampa laisvas, kai jis yra pajėgus save koku nors būdu dovanoti kitam, moraliniame veiksme save peržengti. Vėliau, jau būdamas popiežiumi ir rašydamas socialines enciklikas, pritaikė šias laisvės sampratas aptardamas ir nagrinėdamas tokias temas kaip darbas ir darbas su kitais (*Laborem exercens*); teisė į ekonominę iniciatyvą (*Sollicitudo rei socialis*); kūrybiškumas, verslumas, laisvoji ekonomika, moralinė-kultūrinė bei politinė visuomenės sandara (*Centesimus annus*). Šiomis sąvokomis Jonas Paulius II pabrėžia, kad visuomenė turi būti taip organizuota, jog žmogus galėtų realizuoti šį prigimtinių „savęs atidavimo“ poreikį. Tik su atsidavimu dalyvaudamas, bendradarbiaudamas ir padėdamas kitiems žmogus gali realizuoti savo laisvę ir tapti laisvas. Jonas Paulius II čia pabrėžia: „juk žmogus, laisvai aukodamasis, iš tikrųjų tampa savimi; tas savęs atidavimas yra galimas dėl svarbiausio žmogaus asmenybės transcendentinio sugebėjimo“ (CA 41). Kai šis prigimtinis poreikis patenkinamas, pati visuomenė asmenybiškėja, nes išivyraujant gausiems ir įvairiems socialiniams santykiams žmonės gali įveikti susvetimėjimą ir radikalų individualizmo kiautą. Jei visuomenėje nėra kuo įvairesnės žmogaus „savęs investavimo“ aplinkos, prasideda socialinių santykių korozija, kuri vėliau griaua žmonių tarpusavio bendrystę. O ji

vis dėlto yra darnios valstybės gyvavimo pamatas. Todėl žmogaus asmuo ir jo krikščioniškoji vizija yra tas atramos taškas, pagal kurį turi būti formuojama visa visuomenė, o ne atvirksčiai. Popiežius Jonas Paulius II pabrėžia, kad ne tiek valstybė apibrėžia žmogaus tikslus ir pačios visuomenės sanklodos būdą, kiek iš žmogaus prigimties kylantis poreikis iš įvairių spontaniškai besikuriančių žmonių santykių austi visuomenės subjektyvumą ir taip kurti asmeninį ir visuomeninį gėrį: *Iš krikščioniškosios asmenybės koncepcijos būtina išplaukia tam tikros visuomenės vizija. Pagal Rerum novarum ir visą visuomeninį Bažnyčios mokymą, visuomeninę žmogaus prigimtį išreiškia ne tik valstybė, bet ir įvairios tarpinės grupės, pradedant šeima ir baigiant ūkinėmis, visuomeninėmis, politinėmis ir kultūrinėmis bendrijomis, kurios, kaip tos pačios žmogaus prigimties išraiška, turi – visuomet bendros gerovės rėmuose – savo autonomiją. Šitai pavadinau visuomenės „subjektyvumu“, kurį drauge su individo subjektyvumu sunaikino „realusis socializmas“ (CA 13).*

„Visuomenės asmenybiškumo“ kūrimo galimybes galime išvelgti skaitydami Jono Pauliaus II enciklikos *Centesimus annus* mintis. Čia ši tema atrandama bent trijuose kontekstuose: aptariant valstybės politiką, samprotaujant apie laisvąją ekonomiką bei kuriant moralinę-kultūrinę aplinką. Šias visuomenės asmenybiškumo kūrimo aplinkas verta kiekvieną atskirai šiek tiek panagrinėti.

Demokratijos esmė ir iššūkiai

Demokratijos esmė yra įgalintas žmogaus visapusiškas dalyvavimas ir prisiimama atsakomybė politiniame, ekonominiame bei visuomeniniame ar kultūriniame gyvenime. Demokratijos sąlygomis visuomenė „išdalyta“ lygias dalyvavimo galimybes visiems valstybės piliečiams. Bendradarbiaudama tokia visuomenė stengiasi rasti optimalaus sugyvenimo kartu būdus, kurie ne tik vienai kuriai nors daliai žmonių, bet ir visiems padėtų siekti asmeninės ir tarpusavio gerovės. Tačiau demokratija neapsieina be iššūkių, nes jai nuolat tenka susidurti su šio dalyvavimo visuomenės gyvenime varžymo pagunda. Enciklikoje *Centesimus annus* randame tokį popiežiaus išpėjimą: *Bažnyčia vertina demokratiją kaip sistemą, kuri garantuoja piliečiams teisę dalyvauti politinėje veikloje, ir pavaldiniams laiduoja galimybę rinkti ir kontroliuoti savo vadovus, taip pat – kai to reikia – taikiu būdu juos pakeisti kitais. Tačiau demokratija negali remti mažos grupelės vadeivų, kurie dėl savo asmeninės naudos ar ideologinių tikslų savinasi valdžią valstybėje (CA 46).*

Šis mažos grupelės vadeivų politinis „monopolis“ yra dažnas demokratijos sunkumas. Kad įsigali „maža grupelė vadeivų“, gali būti keletas priežasčių. Viena

iš jų – įstatymo apribotas platesnis žmonių dalyvavimas valstybės valdyme. Tai gali atsitikti, kai pernelyg yra išsibujojusi biurokratinė logika, dėl kurios žmogus praranda iniciatyvą veikti bendram labui. Demokratinėje valstybėje turi būti nuolat budima, kad valdžia būtų ribojama remiantis subsidarumo principu. Kitu atveju, jei nėra šio ribojančio principo, valdžios veikimas dėl noro įtikti rinkėjams dažnai krypta į tą pusę, kur ji prisiima vis daugiau atsakomybės. Žinia, tai nėra sveika tendencija, nes žmonės, atidavę natūraliai jiems priklausančią atsakomybę valdžiai, patys tampa vangiais viešojo gyvenimo dalyviais. Tą tendenciją popiežius atskleidžia pabrėždamas „globos“ arba „gerovės valstybės“ plitimo pavojų: *Tiesiogiai kišantis ir atleidžiant visuomenę nuo atsakomybės, globos valstybės žmonės tampa vangūs, o pernelyg išpūstose viešosiose struktūrose, kurioms išlaikyti reikia didelių išlaidų, dominuoja biurokratinė logika, o ne rūpinimasis žmonėmis (CA 48).*

Valdžia patenka į nedidelės žmonių grupės įtaką ir dėl tos priežasties, kad patys žmonės nelinksta „atiduoti“ dalį savo laiko bei jėgų dalyvauti viešosios erdvės reikaluose. Žmogaus teisė dalyvauti politinėje veikloje dar nereiškia, jog jis būtent tai ir rinksis. Apatija ir nenoras „investuoti dalį savęs“ į tokią bendrojo gėrio labai nukreiptą veiklą, jei ji nėra pagrįsta matomu atlygiu, yra nereto žmogaus pasiteisinimo priežastis. Tačiau demokratinėje visuomenėje „didžiausia atsakomybė tenka ne valstybei, o atskiriems žmonėms ir įvairioms grupėms bei sąjungoms, iš kurių susideda visuomenė“ (CA 48). Todėl labai svarbu įgalinti žmonių atsakomybę dalyvauti kuriant ir palaikant įvairias grupes ir sąjungas, kur šis dalyvavimas toliau virsta įvairių atsakomybių prisiėmimu, ir taip asmuo gali save „dovanoti“ visuomenei. Negalima neįvertinti kuriant šias grupes ir žmogaus savinaudos motyvo. Jis yra vienas iš varomųjų bendram veikimui užsiangažavimo jėgų. Kai žmogus pajunta bendro veikimo ir atsidavimo bendram darbui naudą, jam yra daug lengviau vėliau nesavanaudiškai dalyvauti. Taigi demokratijos aplinka reikalauja iš žmogaus gebėjimų, vertina jo asmens pajėgumą atiduoti dalį savęs kuriant ir palaikant bendrus visuomeninius santykius. Kitaip tariant, demokratijos aplinkoje turi būti aktyviai praktikuojamos etinės-dvasinės vertybės, be kurių visuomenė gali pasiduoti tironų savivalei. Etinės-dvasinės vertybės čia suprantamos ne tik individualios etikos ar dvasingumo prasme, bet labiau kaip žmogaus, kurio motyvas yra ne tik filosofinis, bet ir religinis, pajėgumas veikti moraliai. Šis pajėgumas, kaip jau minėta, yra žmogaus laisvės realizavimas. Juo daugiau žmonių visuomenėje išlaisvėja veikti tokiu būdu, juo labiau stiprėja „visuomenės asmenybiškumas“ ir kartu su ja – demokratija. Todėl Jonas Paulius II teigia: „demokratija be dvasinių verty-

bių nesunkiai virsta aiškiu ar paslėptu totalitarizmu“ (CA 46). Ši jungtis yra gan aiški: žmonės, nepajėgūs dalyvauti visuomenės gyvenime per savęs atidavimą, rizikuoja atiduoti savo veikimo galias mažai grupei žmonių, kurie bendrą tvarką ir „visuotinumą“ palaikys jėga, pateisindami tokią „kietos rankos“ politiką dėl „bendro gėrio.“

Teisinės sistemos demokratinėje visuomenėje tikslas yra įgalinti kiekvieną žmogų išskleisti savo pašaukimą ir riboti nusižengimus, kurie pavergia asmens ar ištisu žmonių grupių laisvą veikimą. Valstybės rūpestis yra kurti tokią teisinę sistemą, kuri vis labiau atspindėtų prigimtines žmogaus teises ir tarnautų jų įgyvendinimui. Popiežius Jonas Paulius II išvardija žmogaus teises, kurias turi saugoti teisinė valstybės sistema. Tarp šių žmogaus laivės realizavimo teisių paminėtina teisė „kurti privačias draugijas, pirmiausia teisė kurti profesines, įmonių ir darbininkų sąjungas“ (CA 7), gauti iš darbdavio deramą atlyginimą (CA 8), turi būti uždraustos tokios „sutartys, kuriose nesilaikoma net elementariausių teisingumo principų, pavyzdžiui, dėl nepilnamečių įdarbinimo, moterų darbo, darbo valandų, higienos sąlygų darbo patalpose ir deramo atlyginimo“ (CA 8). Šių žmogaus teisių akivaizdoje išplaukia valstybės uždavinys saugoti darbininkų laisvę nuo vergiškų ir žmogiškąjį orumą žeminančių darbo sąlygų, nes valstybė turi garantuoti darbininkui galimybę naudotis laisve (CA 9).

Tačiau valstybė, turėdama savo valdžią ir teisinę sistemą, nėra pajėgi visiškai palaikyti žmogaus laisvės sklaidai būtinų sąlygų. Žmogus, būdamas su kitais ir kitiems, – tai nurodo žmogaus dalyvavimo ir bendradarbiavimo principai – iš prigimties yra skirtas bendrystei, kurią popiežius vadina „visuomenine žmogaus prigimtimi“. Šią, kaip popiežius primena, „visuomeninę žmogaus prigimtį išreiškia ne tik valstybė, bet ir įvairios tarpinės grupės, pradedant šeima ir baigiant ūkinėmis, visuomeninėmis, politinėmis ir kultūrinėmis bendrijomis, kurios, kaip tos pačios žmogaus prigimties išraiška, turi – neišėinant iš bendros gerovės rėmų – savo autonomiją“ (CA 13). Žmogus save integruoti arba tiesą apie žmogų realizuoti gali peržengdamas save savo veiksmais, kuriais kuria bendrą gerovę, įmanią pasiekti tik esant šalia kitam žmogui, dėl kurio žmogus šaukiamas save peržengti. Todėl, įvertinus šį žmogaus socialumo aspektą, labai svarbu, kad jis būtų skatinamas reikštis. Popiežius Jonas Paulius II smerkia tokius valstybės valdymo modelius, kurie žmonėms nesukuria klimato reikšti savo žmogiškumą. Tai gali būti valstybėje išsiplėtusi „paini biurokratinės kontrolės sistema“, kuri „žlugdo žmogaus iniciatyvą ir kūrybinius sugebėjimus“ (CA 25). Valstybė turi teisę

įsikišti, jei ypatinga situacija šią verslumo laisvę riboja, pvz., dėl monopolio stabdo verslo vystymąsi arba sudaro jam kliūčių. Tačiau, be teisinės bazės pagrindimo ir saugojimo, išskirtiniais atvejais valdžia gali vykdyti *pavaduojamąją funkciją* ūkiniame sektoriuje. Tai yra tada, kai pernelyg silpnos ar tik ką susikūrusios įmonės ar visuomeninės organizacijos yra nepajėgios vykdyti savo uždavinių arba visai jų nėra. Teisinė sistema, atitinkanti žmogaus prigimties reikalavimus, yra ta, kuri teikia stiprią paramą žmogaus pašaukimui reikštis ir skatinti. Tokios sistemos indėlis taip pat tas, kad ji, saugodama žmogaus orumą ir vertę, prisideda ir prie Bažnyčios žinios apie socialinę žmogaus prigimtį skelbimo.

Laisvoji ekonomika ir visuomenės asmenybiškumas

Dar viena terpė, kurioje Jonas Paulius II nagrinėja visuomenės asmenybiškumo įgalinimą, yra laisvoji ekonomika. Čia laisvė suprantama krikščioniškos antropologijos prasme. Tai nėra „laisvė“ veikti bet kaip, bet laisvė save realizuoti, atiduoti ir peržengti. Ekonomikos, arba ūkinės veiklos, aplinka kaip tik gali tapti ta erdve, kuri įdarbina šiuos žmogaus prigimtinius poreikius. Laisvoji ekonomika, veikianti įstatymo valdžios ir moralinės-kultūrinės ekologijos sąlygomis, yra pajėgi ne tik geriau panaudoti išteklius ir atsakyti į materialinius poreikius, bet tai pat plėtoti žmogiškuosius išteklius ir poreikius. Dėl šios galimybės Jonas Paulius II laisvąją ekonomiką supranta kaip žmogaus „asmenybiškumą“, arba „subjektyvumą“, skleidimosi erdve. Ši įžvalga leidžia visai kitu aspektu įvertinti laisvąją rinką. Dažnai ji kritikuojama už žmogaus žemiausių instinktų kurstymą, godumo, išnaudojimo, neteisingumo bei vartotojiškumo skatinimą. Tačiau šie neigiami aspektai turi būti suprantami ne kaip būtinas laisvosios ekonomikos sistemos padarinys, bet kaip žmogaus moralinis nepajėgumas ir atsakomybės stoka. Juk visi šie neigiami elementai egzistuoja ir planinės ekonomikos sąlygomis, kuri neretai dėl nuolatinio reikalingų daiktų stygiaus dar labiau nei laisvoji rinka skatina godumą ir materializmą. Socializme šis daiktų trūkumas priverčia apie juos nuolat galvoti. Laisvoji ekonomika, pasak Jono Pauliaus II, pripažįstanti „verslų, rinkos, privačiosios nuosavybės pagrindinį ir teigiamą vaidmenį, taip pat atsakomybę už gamybos priemones bei laisvą žmogaus iniciatyvą ūkinėje veikloje“ (CA 42), yra ekonomikos modelis, būtinas diegti ne tik Trečiojo pasaulio šalyse, bet ir Vakarų ekonomikos sektoriuje. Juk laisvoji ekonomika gali padėti atsiskleisti žmogaus darbo, kūrybiškumo, verslumo iniciatyvai. Todėl ji gali tapti ta „asmenybiškumo“ realizavimo erdve. Iniciatyva, kūrybiškumas ir verslumas yra žmogaus raiškos aspektai, kurie neišvengiamai

turi įtaką visuomenei. Žmogus veikia tokiu būdu ne tik dėl savisaugos ar savinaudos, bet ir dėl tarpusavio gėrio. Todėl kalbant apie laisvąją ekonomiką reikia kalbėti ne tik apie savanaudiškumo troškimą, bet ir apie įtaką, kurią tokia veikla gali suteikti tarpusavio gėriui pasiekti.

Trumpiausią apibūdinimą, iliustruojantį Jono Pauliaus II visuomenės viziją, galėtų atspindėti *Centesimus annus* frazė: „Visuomenė, kurioje vyrauja laisvas darbas, verslumas ir dalyvavimas įmonės valdyje“ (CA 35). Kitais žodžiais tariant, tai visuomenė, kurioje yra įgalintos įvairios žmogaus aktyvaus dalyvavimo galimybės. Socializmo klaida, kaip minėta, yra visapusiško žmogaus pažinimo stoka, laisvos žmogaus iniciatyvos ir teisės ūkinėje srityje nevertinimas. Enciklikoje *Sollicitudo rei socialis* Jonas Paulius II išskirtinai pabrėžia šios teisės svarbą: *Reikia pabrėžti, kad šiulaikiniame pasaulyje tarp kitų teisių teisė į ekonominę iniciatyvą yra dažnai slopinama. Vis dėlto kalbama apie itin svarbią teisę ne tik atskiriems žmonėms, bet ir bendram visų gėriui. Patirtis rodo, jog minėtos teisės neigimas arba jos apribojimas dėl tariamos visų „lygybės“ mažina (jeigu jo faktiškai nepanaikina) savaveiksmiškumą, t. y. piliečio kūrybiškumą. Iš to išplaukia, jog tai nėra tikroji lygybė, o tik „nivelevimas iš apačios“* (SRS 15).

Politinė ir ekonominė sistema, kuri egzistuoja socializmo sąlygomis, žlugdo patį žmogų, jo laisvę, taigi ir laisvą žmogaus iniciatyvą ūkinėje veikloje. Valstybė čia perima ūkinės veiklos valdymą, o asmuo lieka tik šio valdymo objektas. Todėl „vietoj kūrybinės iniciatyvos įsigali pasyvumas, priklausomybė ir paklusnumas biurokratiniam aparatui, kuris kaip vienintelis gėrybių bei gamybos priemonių visumos „organizavimo“, „nutarimų“, netgi jų „valdymo“ organas kone visiškai pavergia žmoniją“ (SRS 15). Laisvos žmogaus iniciatyvos krizės veiksnys dažnai būna „ūkinės sistemos nelankstumas“, kuris yra „ne tik techninė problema, o veikiau žmogaus teisių į iniciatyvą, nuosavybę ir ekonominę laisvę pažeidimo rezultatas“ (CA 24). Šis pažeidimas yra nukreiptas prieš žmogaus norą save realizuoti. Žmogaus gebėjimas būti kūrybiškam ir kilusiomis idėjomis rasti naujus problemų sprendimus verčia jį imtis iniciatyvos šias idėjas įgyvendinant. Žmogus, sukurtas pagal Kūrėjo paveikslą, yra ir pats kūrėjas arba Kūrėjo bendradarbis.

Nėra abejonės, kad valstybė turi savo vaidmenį ūkinėje veikloje, bet ji privalo neužmiršti, kaip popiežius įvardija, „visuomenės subjektyvumo“ – įvairių žmonių organizavimosi formų, visuomeninių organizacijų pagal įvairius interesus. Jos paprastai yra arčiau žmonių ir dažnai gali geriau atsiliepti į žmonių poreikius. Todėl

norint išsaugoti laisvą žmonių iniciatyvą pirmiausia jai turi būti sudarytos sąlygos moraline (vertinamas žmogaus orumas) ir teisine (žmogaus teisės saugomos įstatymų) prasme. Jono Pauliaus II teigimu, valstybė čia turi „prisidėti ir tiesiogiai, ir netiesiogiai. Netiesiogiai, laikydamosi pagalbos principo, turi sudaryti sąlygas, kurios skatintų laisvą ūkinę veiklą, todėl atsirastų daugiau darbo vietų ir išteklių šaltinių. Tiesiogiai, pagal *solidarumo principą*, gindama silpnesnį apribotą autonomiją tų, kurie nustato darbo sąlygas, ir kiekvienu atveju garantuotų minimalias lėšas bedarbiams išlaikyti“ (CA 15).

Laisvoji rinka, siūlydama veiksmingą išteklių panaudojimą ir maksimalų poreikių tenkinimą, negali pasiūlyti išsiugdyti šios autentiškos žmogaus laisvės, nes yra žmogiškųjų poreikių, kurie negali būti rinkos produktai. Kitaip tariant, laisvoji rinka gali šią laisvę stiprinti, nes ji yra kartu ir žmogaus įvairių dorybių – sumanumo, darbštumo ar išminties – ugdymo erdvė, taigi ir autentiškos laisvės erdvė, bet duoti šią laisvę sau gali tik pats žmogus, Dievo padedamas. Tačiau galima laisvosios rinkos sąlygomis šią autentišką laisvę ir silpninti. Popiežius rašo apie pavojų vertinti rinką iš „stabmeldystės“ pozicijų, nekreipiant dėmesio į tas gėrybes, kurios dėl savo prigimties negali būti įprastos prekės (CA 40). Taigi tokios vertybės kaip autentiška žmogaus laisvė, nuo kurios priklauso žmogaus gyvenimo būdas, nėra rinkos prekė. Tačiau žmonių gyvenimo būdas daro įtaką rinkai, nes pačios rinkos dalyviai yra tie patys žmonės. Jų pasirinkimas laisvai kartu dirbti, investuoti ar išmintingai pasirinkti sprendimus yra laisvosios rinkos egzistavimo sąlygos. Laisvoji ekonomikos sistema teikia žmogui naudą, nes, derindami savo interesus su kitų žmonių poreikiais, žmonės privalo tarpusavyje susitarti. Todėl laisvosios ekonomikos interesų centre turi atsidurti pats žmogus ir jo asmens valia (CA 40). Žmogus turi derinti savo laisvę veikti su kito žmogaus laisve ir kurti nekenksmingą bendruomeninio sugyvenimo būdą.

Laisvos žmogaus iniciatyvos realizavimas yra žmogaus savęs peržengimo forma, kur jis kurdamas daiktus „kuria save“ arba tampa savimi. Laisvoji rinka, įdarbindama šį žmogaus neiššesiamą kūrybiškumą ir iniciatyvą veikti, ne tik pati plėtojasi, bet ir tampa žmogaus autentiško vystymosi terpė. Čia Jonas Paulius II kviečia nesupriešinti privačių ir visuomeninių interesų sakydamas: „kuo labiau atsižvelgsime į tą faktą ir asmeninės naudos nepriešpriešinsime visos visuomenės interesams, o veikiau ieškosime būdų vaisingai juos suderinti, tuo geresnė bus visuomeninė tvarka“ (CA 25). Visuomeninė tvarka, kurios aplinka yra draugiška žmogaus privatiems, giliau suprastiems

interesams skleistis, yra žmogui jo Kūrėjo įdiegtas noras savo iniciatyva ir talentais tobulinti pasaulį ir taip prisidėti prie bendrojo gėrio. Tai yra tvarka, atitinkanti Bažnyčios skelbiamą žinią apie pasaulio tikslą žmogaus atžvilgiu.

Autentiška asmens laisvė ir moralinė-kultūrinė aplinka

Kaip minėta, nors ir yra politinės galimybės dalyvauti stiprinant demokratiją visuomenėje bei deramai suprantama laisvosios ekonomikos nauda žmogui ir valstybei, dar nėra pakankama teigti, kad „visuomenės asmenybiškumas“ tvirtės. Pati svarbiausia motyvacinė galia tokiai kultūrai visuomenėje skleistis vis dėlto yra pats žmogus ir jo autentiškos laisvės realizavimas. Jonas Paulius II atskleidžia krikščioniškąją laisvos ir sąmoningos žmogaus prigimties sampratą; prigimties, kuri nepriklausoma nuo instinktų ir nepavergta vartotojiško gyvenimo stiliaus, kenkiančio ir fizinei, ir dvasinei sveikatai (CA 36). Šią krikščioniškosios laisvės sampratą popiežius plačiau nagrinėja enciklikoje *Veritatis splendor*, kur, remdamasis autoritetingais Kristaus žodžiais: „Jūs pažinsite tiesą, ir tiesa padarys jus laisvus“ (Jn 8, 32), atskleidžia laisvės ir tiesos ryšį (VS 2). Krikščioniškoji laisvės, arba autentiškos laisvės, samprata yra žmogaus rinkimasis daryti tai, kas atitinka jo žmogiškosios prigimties moralinius reikalavimus, ir vengimas daryti tai, kas šiuos reikalavimus neigia. Apreiškimo šviesoje žmogus turi galimybę išvelgti tiesą apie save ir žmogaus savastyje glūdinį prigimtinį įstatymą, kuris ragina vengti bloga ir skatina daryti gera. Žmoguje susijungia dvi tikrovės: paties žmogaus laisvė ir Dievo, kuris kalba žmogaus širdyje, apreikštas įstatymas. Dokumente *Veritatis splendor* apie šią jungtį sakoma, kad „žmogaus laisvė ir Dievo įstatymas susijungia ir yra pašaukti susipinti, t. y. žmogus savotiškai paklūsta Dievui, o Dievas yra nesavanaudiškai geras žmogui“ (VS 41). Šios išvalgos kalba apie autentiškos laisvės tikrovę žmoguje. Jos nepaisydamas žmogus patenka į savo netinkamų ar dirbtinai susikurtų poreikių tenkinimo spąstus ir taip tampa nelaisvas. Čia kaip pavyzdį popiežius mini narkomaniją ir pornografiją (CA 36). Netinkamai naudojama laisvė, kuri atsigręžia prieš pačią žmogaus prigimtį, tampa viena pagrindinių žmonių susvetimėjimo, tai pat ir nuasmeninimo priežasčių.

Tai pat galima paminėti kitą moralinio pobūdžio problemą – vartotojiškumą. Šiuolaikiniame pasaulyje išaugusios žmogaus reikmės ne tik patenkinti būtiniausius poreikius, bet ir turėti vis kokybiškesnes ir patogesnes gyvenimo sąlygas, sudaro sąlygas rasti konsumizmui. Popiežius šį vartotojiškumą apibūdina kaip gyvenimo būdą, paremtą instinktais, kur įvairiai

ignoruojama laisva ir sąmoninga žmogaus prigimtis ir atsiduodama vartotojiškais įpročiais paremtam gyvenimo būdai (CA 36).

Centesimus annus pabrėžiama, kad, trūkstant autentiškos laisvės, žmogus gali pradėti vertinti savo gyvenimą „veikiau kaip kompleksą pojūčių, kuriuos tenka patirti, negu kaip veiklą, kuria reikia užsiimti“ (CA 39). Iš čia yra aišku, jog tikrai laisvas žmogus elgiasi moraliai, nes jis renkasi žmogaus prigimtinį įstatymą atitinkančius veiksmus. Todėl laisvas žmogus yra pasirengęs gyventi tinkamą gyvenimo būdą, jis gyvena ne dėl paties vartojimo ar malonumo vartoti, bet kuria tokį gyvenimo stilių, kur įvairios vartojimo formos nukreiptos į tiesos, gėrio ir grožio paiešką, kartu siekia ir bendrojo žmonių bendrijos gėrio (CA 36). Žvelgiant į žmogų tik kaip į gamintoją ar vartotoją nepaprastai susiaurinama žmogaus kaip asmens vertė. Jei žmogus apibrėžiamas gamintojo ar vartotojo kategorijomis, jis priimamas ne kaip subjektas, bet tik kaip objektas. Popiežius pabrėžia: „Kai žmogus vertinamas labiau kaip gamintojas ar gėrybių vartotojas, o ne kaip subjektas, kuris gamina ir vartoja tik tam, kad gyventų, tada laisvė praranda būtiną ryšį su asmeniu ir galų gale atskiria jį nuo visuomenės ir prislegia“ (CA 39).

Autentiškos laisvės trūkumas lemia visuomenės ir demokratijos silpnėjimą. Žmogus, leisdamas veikti jo paties netvarkingiems instinktams ar pagaliau apatiškai pakludamas valdomas kitų, praranda galimybę lavinti savo asmens gebėjimus ir prisidėti prie bendruomeninio gėrio kūrimo. Čia aiškiai matyti, kad kuo daugiau žmonių tampa savo nelaisvės įkaitais, tuo labiau visuomenė tampa anonimiškesne. Nepajėgumas kurti bendrumo dėl savęs valdymo ir dovanojimo stokos tampa visuomenės asmenybiškumo nykimo veiksmu.

Supanti žmogų aplinka yra nepaprastai svarbus aspektas, kuris gali padėti plėtoti asmens autentišką laisvę ir drauge moralinę kultūrą visuomenėje. Jonas Paulius tai vadina „žmogaus ekologijos“ moralinių sąlygų apsauga (CA 38). Svarbiausią vietą šioje „ekologijos“ sistemoje sudaro šeima. Ji yra pirmoji ir pagrindinė „žmogaus ekologijos“ ląstelė, „kurioje žmogus susiformuoja pirmąjį ir lemiamą požiūrį į tiesą ir gėrį, kur mokosi mylėti ir priimti kitų meilę, taigi konkrečiai suvokti, ką reiškia būti asmenybe“ (CA 39). Šeima yra ta pirmoji aplinka, kurioje žmogus mokosi dovanoti save kitam ir kitą priimti. Čia jis turi išsiugdyti tokią moralinę laikyseną, kuri grįsta pasiaukojimu, nesavanaudiškumu, rūpesčiu, parama ir paguoda. Šiems dalykams nėra įstatymų, ir niekas negali žmogaus priversti tai daryti. Ši tikrovė kyla iš žmogaus širdies, priklauso nuo jo moralių vertybių išsiugdymo lygio. Jei šeimoje,

toje pagrindinėje visuomenės ląstelėje, žmogus šiuos gebėjimus išsiugdys ir praktikuos, tai ir bus ta tiesioginė įtaka visai visuomenei, kuri yra platesne prasme irgi šeima.

Pabaigoje reikia paminėti popiežiaus Jono Pauliaus II priminimą, kad „kiekvienos kultūros ašis yra žmogaus pažiūra į didžiausią paslaptį – Dievo slėpinį. Visų tautų kultūros iš esmės yra skirtingi atsakymai į asmenybės egzistencijos prasmės klausimą, o kur šio klausimo vengiama, sunyksta tautų kultūra ir moralė“ (CA 24). Neįmanoma išsaugoti žmogaus laisvės, taigi ir laisvės asmens moraliniame gyvenime, visuomenėje ir ekonomikoje, be šios religinės, moralinės ir etinės laisvės sampratos. Bažnyčia skelbia: „Kiekvienas žmogus, nepaisant jo asmeninių įsitikinimų, turi savyje Dievo atvaizdą, todėl nusipelno pagarbos“ (CA 22). Ši transcendentinė perspektyva vienintelė yra pajėgi apsaugoti žmogų nuo klaidingų koncepcijų apie žmogų ir jo laisvę. Jei demokratinė visuomenė bus paremta šia išvalga, galime drąsiai teigti, kad ji prisidės ir prie žmogaus asmens tobulėjimo bei palankių sąlygų jo asmeniui skleisti. To padarinys bus „visuomenės asmenybiškėjimas“, savo ruožtu stiprinsiantis demokratinės visuomenės gyvavimą.

▼ Bendrojoje audiencijoje popiežius aiškino apie ekskomunikos atšaukimą

(KAP, KAI) Sausio 28 d. bendrosios audiencijos metu popiežius įspėjo, kad negalima neigti ir pamiršti *Šoa*, taip pat paaiškino, jog Šv. Pijaus X brolijos vyskupams, kuriems neseniai atšaukta ekskomunikos bausmė, būtina pripažinti popiežiaus ir Vatikano II Susirinkimo autoritetą. Audiencijoje šiais klausimais popiežius perskaitė pareiškimus. Benediktas XVI taip pat pasveikino naująjį Maskvos ortodoksų patriarchą Kirilą I.

Benediktas XVI priminė savo inauguracijos 2005 m. balandžio mėn. kalbą, kurioje teigė, jog popiežius ypač įpareigotas siekti vienybės. Siekdamas šio tikslo jis atšaukė ekskomuniką keturiems lefebvristų vyskupams, o iš jų laukia tolesnių reikalingų žingsnių visiškos bažnytinės vienybės link: ištikimybės Bažnyčios magisteriumui, popiežiaus ir Vatikano II Susirinkimo autoriteto pripažinimo. Benediktas XVI priminė ekskomunikos atšaukimo sukeltą skandalą: vienas iš keturių vyskupų, kuriems buvo atšaukta ekskomunikos bausmė, anksčiau televizijos interviu menkino holokaustą ir neigė nacių

koncentracijos lageriuose buvus dujų kameras. Pasak popiežiaus, galima buvo numanyti, jog viešojo nuomonė išvelgs šių teiginių sąsają su ekskomunikos atšaukimu, o Vatikane į tai nebuvo pakankamai atsižvelgta.

Popiežius primygtinai pabrėžė „nepajudinamą solidarumą“ su žydais. Jis priminė savo lankymąsi Aušvico koncentracijos lageryje, kur vyko pasibjaurėtinos milijonų žydų, tapusių rasinės ir religinės neapykantos aukomis, žudynės.

Vatikano valstybės sekretoriato nota

(KAP, KAI) Vasario 4 d. paskelbta Vatikano valstybės sekretoriato nota dėl reakcijų į sausio 21 d. Vyskupų kongregacijos ekskomunikos atšaukimo dekretą ir neigiančius holokaustą vyskupo Richardo Williamsono pareiškimus. Notoje nėra naujų dalykų, bet autoritetingai patvirtinama Šventojo Sosto nuostata Šv. Pijaus X kunigų brolijos ir vyskupo R. Williamsono pareiškimų atžvilgiu.

Notoje išskiriami trys klausimai. Pirmuoju komentuojamas ekskomunikos atšaukimas keturiems vyskupams, 1988 m. neteisėtai įšventintiems arkivyskupo Marcelio Lefebvro. Pasak dokumento, „ypač sunkios“ ekskomunikos bausmės atšaukimas keturiems vyskupams po pakartotinių jų prašymų nereiškia Šv. Pijaus X kunigų brolijos teisinio pripažinimo. Pabrėžiama, kad šiuo metu Šv. Pijaus X kunigų brolija neturi kanoninio Bažnyčios pripažinimo. Keturi vyskupai, kuriems atšaukta ekskomunikos bausmė, Bažnyčioje neturi jokių kanoninių funkcijų ir leistinai nevykdo jokios tarnybos.

Antruoju punktu aptariamos sąlygos ateityje siekiant Šv. Pijaus X brolijos pripažinimo. Reikalaujama, kad brolija visapusiškai pripažintų Vatikano II Susirinkimą, taip pat popiežių Jono XXIII, Pauliaus VI, Jono Pauliaus I, Jono Pauliaus II ir Benedikto XVI mokymą. Vatikano valstybės sekretoriatas patvirtino sausio 21 d. dekrete jau pareikštą nuostatą, jog Apaštalų Sostas siekia su suinteresuotais asmenimis nagrinėti atvirus klausimus siekiant patenkinamai išspręsti problemas, nuvedusias į skausmingą skilimą.

Trečiuoju punktu pareiškiamas Apaštalų Sosto nuostata *Šoa* atžvilgiu. Notoje pabrėžiama, kad vyskupo R. Williamsono požiūris į *Šoa* yra visiškai nepriimtinas. Cituojami Šventojo Tėvo sausio 28 d. bendrosios audiencijos metu pasakyti žodžiai apie nediskuototiną solidarumą su Pirmosios Sandoros broliais žydais. Notoje nurodoma, kad, jei R. Williamsonas nori Bažnyčioje atlikti vyskupo funkcijas, jis turi nedviprasmiškai viešai atsižvelgti nuo savo teiginių *Šoa* tema. Taip pat nurodoma,

jog Šventasis Tėvas ekskomunikos atšaukimo metu nežinojo apie minėtus vyskupo R. Williamsono teiginius.

Ekskomunikos atšaukimo lefebvrstų vyskupams atgarsiai

(KAP, KAI) Kelno arkivyskupas kardinolas Joachimus Meisneris interviu arkivyskupijos laikraštyje *Kölner Kirchenzeitung* ragino dalykiškai žvelgti į diskusiją, kilusią dėl atšauktos ekskomunikos lefebvrstų vyskupams. Pasak Kelno metropolito, „neįtikėtina kvaili ir nediskutuotini“ vyskupo Richardo Williamsono teiginiai daugelį suprantamai erzina ir supykde. Apgailėtina, kad R. Williamsono interviu sukelta sensacija užstebė tikrąją popiežiaus intenciją tarnauti Bažnyčios vienybei. Pasak kardinolo J. Meisnerio, ekskomunikos atšaukimas yra „gailėstingumo avansas“, turėjęs keturis lefebvrstų vyskopus paskatinti grįžti į visišką vienybę su Bažnyčia. Ekskomunikos atšaukimas lefebvrstams jokiū būdu neatšaukia Vatikano II Susirinkimo teiginių. Keturi Šv. Pijaus X brolijos vyskupai laišku popiežiui patys prašė atšaukti ekskomuniką ir pripažino Bažnyčios mokymą. Kardinolas J. Meisneris priminė, kad Šv. Pijaus X kunigų brolija oficialiu pareiškimu taip pat atsiribojo nuo vysk. R. Williamsono teiginių.

Mainco vyskupas kardinolas Karlas Lehmannas interviu laikraščiui *Welt am Sonntag* sakė, kad klaidos, lydėjusios ekskomunikos atšaukimą vyskupams lefebvrstams, radosi dėl Romos kurijos, ypač Popiežiškosios komisijos *Ecclesia Dei* pirmininko kardinolo Dario Castrillon Hoyoso darbo trūkumų. Pasak jo, komisijos pirmininkas nepakankamai ištyrė Šv. Pijaus X kunigų brolijos narių pažiūras: R. Williamsonas dar prieš ekskomunikos atšaukimą daug kartų skelbė savo radikalias pažiūras ne tik holo-

kausto klausimu, todėl buvo galima numatyti skandalo galimybę. Vokiečių kardinolas pabrėžė, jog su arkivyskupo M. Lefebvro įkurtos Šv. Pijaus X brolijos nariais nesutariama dėl dogminių, ne tik dėl liturginių klausimų. Arkivyskupo M. Lefebvro sekėjai nepriėmė Vatikano II Susirinkimo svarbiausių punktų: religijos ir sąžinės laisvės reikalavimo, Bažnyčios atsisakymo siekti pasaulietinės valdžios, o ekumenizmą ir tarpreliginį dialogą laiko tikėjimo išdavyste. Pasak kardinolo K. Lehmanno, Šv. Pijaus X kunigų brolija šaknimis siekia praejusio šimtmečio pradžioje įkurtą nacionalistinį kraštutinės dešinės sąjūdį, kurio ideologai popiežiaus Pijaus X remiami kovojo su prancūzų valstybės pasaulietišku skelbdami monarchistinius ir antisemitinius šūkius.

Sausio 29 d. interviu Romos laikraščiui *Il Tempo* Vatikano valstybės sekretorius, kardinolas Tarcisio Bertone sakė, jog vyskupo R. Williamsono pareiškimai dėl holo-kausto popiežiui ir Bažnyčiai yra labai skausmingi. „Šis epizodas mus sukretė“, – sakė kardinolas. Drauge jis ragino neproporcingai nepervertinti susidariusio sambrūzdžio, nes Bažnyčia aiškiai ir tiksliai padarė atitinkamus pareiškimus. Pasak kardinolo T. Bertone, R. Williamsono pareiškimai tapo staigia ir netikėta kliūtimi susitaikimui su tradicionalistais kelyje. Pasak kardinolo, sužinojus apie tuos pareiškimus jau nebebuvo galima sustabdyti ekskomunikos atšaukimo eigos.

Popiežiškosios komisijos *Ecclesia Dei* pirmininkas kardinolas Dario Castrillon Hoyosas interviu dienraščiui *Corriere della Sera* teigė, jog iki paskutinio momento nežinojo apie neigiančius holokaustą vyskupo R. Williamsono pareiškimus. Kardinolas paaiškino, kad informacija apie tuos pareiškimus pasirodė

dieną prieš paskelbiant ekskomunikos atšaukimą žiniasklaidoje, tačiau tuomet vėlu buvo imtis priemonių, nes ekskomunikos atšaukimo dekretas jau buvo suinteresuotųjų rankose. Kardinolas atsisakė kalbėti apie detales, sakydamas, jog tai pranoksta jo kompetenciją. Interviu jis pareiškė esąs įsitikinęs, jog bus pasiekta visiška lefebvrstų vienybė su Katalikų Bažnyčia. Pasak jo, vyskupas Bernardas Fellay pripažino Vatikano II Susirinkimą teologiniu požiūriu. „Belieta tik diskusija tokiais klausimais kaip ekumenizmas ir sąžinės laisvė“, – sakė Popiežiškosios komisijos pirmininkas.

Šv. Pijaus X kunigų brolijos generalinis vyresnysis vyskupas Bernardas Fellay atsiribojo nuo savo konfratro R. Williamsono, savo teiginiais pakenkusio visai brolijai. Vyskupas B. Fellay atsiprašė popiežiaus ir visų geros valios žmonių ir uždraudė vysk. R. Williamsonui viešai reikšti pažiūras politiniais ar istoriniais klausimais.

Interviu prancūzų savaitraščiui *Famille chretienne* vyskupas Bernardas Fellay atsiribojo nuo antisemitizmo. Jis citavo garsų Pijaus XI posakį: „dvasiškai visi esame semitai“. Šis posakis remiasi Šventuoju Raštu, nes apaštalas Paulius vadino krikščionis Abraomo vaikais.

Sausio 30 d. interneto portale *Panorama Catolicos International* paskelbtas vyskupo R. Williamsono atsiprašymas. Savo laišką vyskupas adresavo ne tiesiogiai popiežiui, bet Popiežiškosios komisijos *Ecclesia Dei* pirmininkui kardinolui Dario Castrillon Hoyosui, kuris popiežiaus vardu palaiko ryšius su Šv. Pijaus X brolija. Laiške vysk. R. Williamsonas atsiprašė popiežiaus Benedikto XVI dėl to, kad „savo neatsargiu komentaru“ per Švedijos televiziją sukėlė Benediktui XVI „nereikalingų rūpesčių ir problemų“. Tačiau vyskupas neuž-

simena apie savo neatsargių komentarų turinį. Jis komentuoja įvykių cituodamas iš Jonos knygos: „Imkite ir meskite mane į jūrą, kad jūra jums nurimtų. Žinau, kad per mane jūs ši baisi audra užklupo.“ Sausio pabaigoje interviu Švedijos televizijai R. Williamsonas neigė dujų kamerų buvimą nacių koncentracijos stovyklose. Vokietijoje už holokausto neigimą traukiama baudžiamojon atsakomybėn, todėl Williamsono pareiškimų pagrindu Regensburge jam užvesta baudžiamoji byla.

Popiežius įspėjo dėl „lengvų“ santuokos anuliavimo atvejų

(KAP, KAI) Sausio 30 d. kreipdamasis į Romos rotos teisėjus ir advokatus Benediktas XVI įspėjo, kad bažnytiniai teismai neturi pernelyg skubotai anuliuoti santuokų „psichinių problemų pagrindu“. Nepriimtina tai, kad santuoka beveik automatiškai anuliuojama įrodžius asmens nebrandumą ar psichikos silpnumą. Pasak Benedikto XVI, šį įspėjimą jau 1987 m. išsakė Jonas Paulius II, jis ir toliau nepraranda aktualumo.

Popiežius sakė, kad tikra psichinė negalia gali būti pripažįstama tik esant rimtai anomalijos formai. Teisėjai turėtų pasitelkti ekspertų konsultaciją siekdami nustatyti tikrą psichinį neįgalumą, kliudantį santuokai. Bet kuriuo atveju kalbama apie išimtį. Susiduriama su antropologiniu pesimizmu, kad šiandienos kultūrinės padėties akivaizdoje žmogus mano nebegalįs tuoktis.

Nors situacija nėra vienoda visuose pasaulio regionuose, nedera visų sunkumų, su kuriais neabejotinai susiduria daugelis, ypač jauni žmonės, priskirti negebėjimui išlaikyti žmogiškuosius ryšius.

Pristatytas Benedikto XVI laiškas gavėnios proga

(KAP, KAI) Vasario 2 d. pristatant popiežiaus Benedikto XVI laišką gavėnios proga Popiežiškosios *Cor unum* tarybos pirmininkas kardinolas Paulis Josephas Cordesas išskėlė dokumento aktualumą šiandienos ekonominės krizės akivaizdoje. Pasak kardinolo, popiežius gavėnios laišku nesiekia prie daugybės humanitarinių iniciatyvų pridurti dar vieną. Per medžiaginių dalykų atsižadėjimą katalikams svarbu „nauja meilės dovana atnaujinti savo krikščioniškąjį buvimą“. Komentuodamas šiemetį popiežiaus laišką kardinolas P. J. Cordesas pateikė budizmo ir islamo požiūrį apie pasninką. Kardinolo teigimu, krikščionys gali mokytis iš tų religijų, kad „pasninkas pranoksta žemiškąjį matmenį ir siekia tikslo, kuris yra anapus pasaulio“. Pastaraisiais dešimtmečiais Europos šalyse drastiškai išaugo kūno puoselėjimui skirtos išlaidos. Kardinolas įspėjo, kad paradoksaliu būdu kūno puoselėjimas gali nulėmti jo nusilpimą ir daryti žmogui žalą. „Kūno poreikiai gali suvaržyti žmogaus laisvę, o kūnas gali tapti tironu“, – sakė Tarybos pirmininkas.

Pristatyme taip pat dalyvavo JT Pasaulinės maisto programos direktorė Josette Sheeran. Jos teigimu, šalia milijardinių finansų ūkio gelbėjimo paketų reikalingas taip pat „žmogiškasis gelbėjimo paketas“. Direktorė reikalavo, kad 7 proc. dabartinių finansinės pagalbos lėšų būtų skiriama badaujantiems. Net padvigubėjus maisto kainoms 3 mlrd. JAV dolerių pakaktų pasaulyje išmaitinti visus mokyklinio amžiaus vaikus. Pasak J. Sheeran, katalikų labdaros organizacijos yra pagrindinės JT Pasaulinės maisto programos partnerės.

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ

Nariai:

mons. Gintaras Grušas
kun. Lionginas Virbalas SJ

Vyskupijų atstovai:

Kaišiadorių vyskupija / mons. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Rimantas Kaunietis
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vilkaviškio vyskupija / mons. Arūnas Poniškaitis
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kan. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853
Platinimo tarnyba (37) 322 758
Faksas (37) 323 853
El. paštas lkbc@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Savanorių pr. 192
44151 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.

ISSN 1392-6098

© 2009, „Bažnyčios žinios“